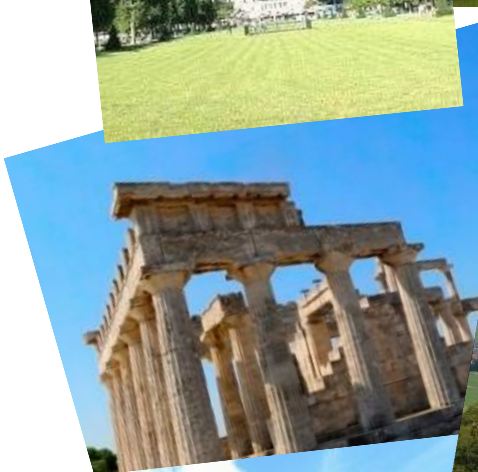
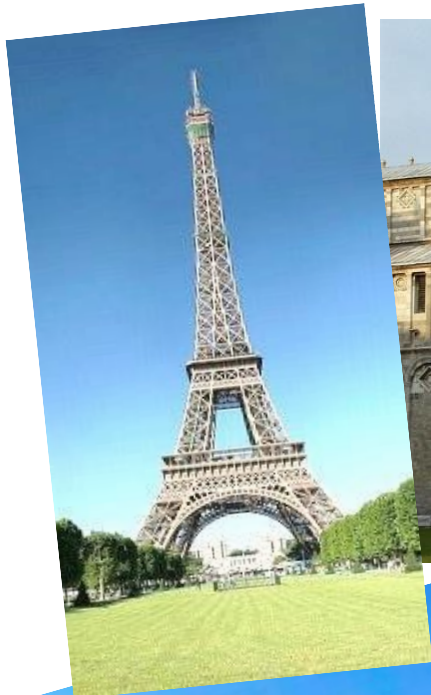

DOSSIER

EUROPA

INHOUD

In dit dossier gaan we kris kras door Europa.
Hier een overzicht van de inhoud:

Inleiding: Europa Algemeen

Deel 1: Topografische opdracht

- a. Landen en hoofdsteden
- b. Toeristeneilanden
- c. Grafieken
- d. Landenpuzzel
- e. Gebergten puzzel
- f. Zeestraatpuzzel
- g. Eilandenspeurtocht
- h. Klimaten

Deel 2: De landen

- a. Nederland
- b. België
- c. Frankrijk
- d. Duitsland
- e. Engeland
- f. Spanje
- g. Italië
- h. Zwitserland en Oostenrijk
- i. Griekenland
- j. Hongarije
- k. Polen
- l. Scandinavië
- m. De Alpen
- n. De Noordzee

Deel 3: en verder nog.... De landenquiz

Het dossier Europa is weer anders dan de andere dossiers.

Er staat weinig tekst in, maar er zijn veel opdrachten, spelletjes en puzzels. Ook het onderdeel tabellen en grafieken zie je regelmatig terugkomen

Eerst is er het deel Europa algemeen.

Na de intro (Europa algemeen) doen we de topografische opdrachten.

Daarna gaan we kriskras door Europa en kom je van alles tegen.

Tot slot zijn er de landenquiz-bladzijden.

Het hele dossier is eigenlijk een Speurtaak, waarbij de drie hierboven genoemde delen (dus topografische opdrachten en landenquiz) apart beoordeeld zullen worden.

Doe je best!

Stadhuis Arnhem

ALGEMEEN

Europa is een klein werelddeel dat bestaat uit een grote verzameling landen die elk hun eigen cultuur hebben. Over het algemeen zijn de landen van Europa dichtbevolkt. Alleen in het noorden van Rusland en het noorden van de Scandinavische landen (Noorwegen, Zweden, Finland) en IJsland Wonen Vrijwel geen mensen.

De talen die in Europa worden gesproken behoren tot vier grote families:

1. De Latijnse talen in het zuidwesten (Frans, Italiaans, Spaans.)
2. De Germaanse talen in het noordoosten (Engels, Duits, Neder1ands.)
3. De Slavische talen in het oosten (Russisch, Pools.)
4. De Scandinavische. Talen in het noorden (Noors, Deens, Fins.)

Bijna alle Europeanen behoren tot het Christelijke geloof. Katholieken vooral de Latijnse landen, Orthodoxen in de Slavische landen en Protestanten in de Germaanse en Scandinavische landen.

Alle Europese landen zijn min of meer democratisch: er worden regelmatig verkiezingen gehouden, net als op Aruba.

De Euro: iedereen hetzelfde geld.

De landen die tot de Europese gemeenschap horen, hebben de Euro als betaalmiddel. Behalve Denemarken, Groot-Brittannië en Zweden.

Twaalf landen hebben de Euro. Dus in deze landen kun je met hetzelfde geld betalen.

De biljetten zijn identiek (hetzelfde), de muntstukken hebben nog een kant die voor ieder land anders is. Er bestaan 8 muntstukken en 6 biljetten.

DEEL 1: DE TOPOGRAFISCHE OPDRACHT

Op de kaart op bladzijde 4 zien jullie de meeste landen van Europa en hieronder zien de jullie de namen die bij de afkortingen horen. Iemand is alleen vergeten de hoofdsteden bij de landen te zetten... Dus dat moet jij doen!

- Nl = Nederland - _____
- B = België - _____
- Fr = Frankrijk - _____
- Lu = Luxemburg - _____
- Du = Duitsland - _____
- De = Denemarken - _____
- E = Engeland - _____
- W = Wales - _____
- Sc = Schotland - _____
- N.I. = Noord-Ierland - _____
- I = Ierland - _____
- IJ = IJsland - _____
- No = Noorwegen - _____
- Zw = Zweden - _____
- BH = Bosnië/Herzegovina - _____
- Fi = Finland - _____
- Le = Letland - _____
- WR = Wit-Rusland - _____
- Slo = Slowakije - _____
- Mo = Moldavië - _____
- Oo = Oostenrijk - _____
- Ro = Roemenië - _____
- Z = Zwitserland - _____
- Gr = Griekenland - _____
- Al = Albanië - _____
- Ma = Macedonië - _____
- Se = Servië - _____

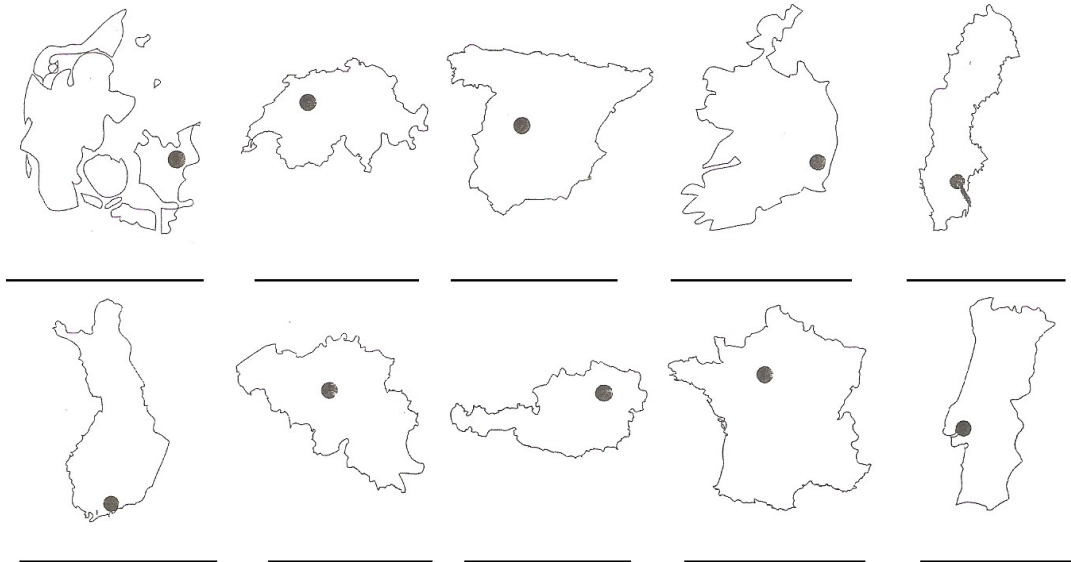
De zeemeermin in Denemarken

- Es = Estland - _____
- Li = Litouwen - _____
- Ts = Tsjechië - _____
- Oe = Oekraïne - _____
- Ru = Rusland - _____
- It = Italië - _____
- Sp = Spanje - _____
- Bu = Bulgarije - _____
- Po = Portugal - _____
- Sl = Slovenië - _____
- Kr = Kroatië - _____
- Po = Polen - _____

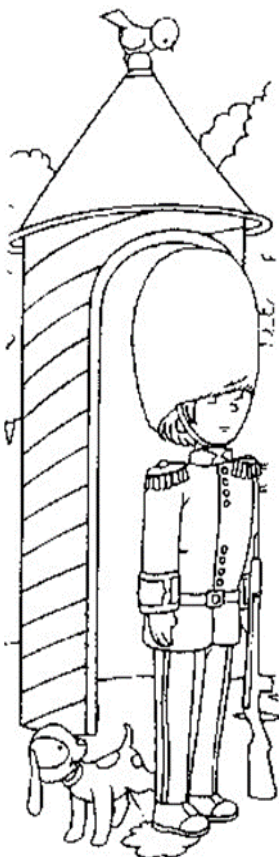
Europa staatkundig

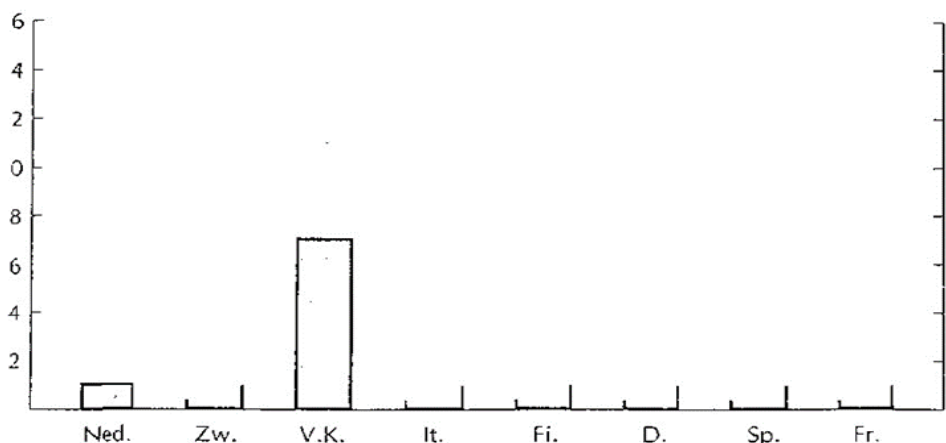
Sommige landen herken je direct aan hun vorm. Denk maar aan de laars van Italië. Hieronder is de omtrek van 10 Europese landen getekend. Ook de hoofdsteden zijn aangegeven. Met verschillen in grootte is geen rekening gehouden. Welke landen zijn het? Als je er zonder de atlas te gebruiken 7 weet, verdien je een pui.

In deze opdracht gaan we Europese landen vergelijken met Nederland en enkele andere Europese landen. Bekijk de tabel en teken voor ieder land een staaf op de juiste grootte. Nederland en het Verenigd Koninkrijk zijn al ingetekend.

	x zo groot als Nederland	aantal inwoners x 1 miljoen
Nederland	1x	15
Zwitserland	1x	6
Verenigd Koninkrijk	7x	56
Italië	9x	58
Finland	10x	5
Duitsland	11x	78
Spanje	15x	38
Frankrijk	16x	54

Woordzoeker: Europese gebergten

In de woordzoeker zitten de namen verborgen van 15 gebergten in Europa. De namen staan van links naar rechts en van rechts naar links. Maar ook van boven naar beneden en van beneden naar boven. En schuin naar beneden en schuin naar boven.

A	L	P	E	N	E	N	N	E	D	R	A
E	Z	A	Y	E	B	W	E	C	V	D	E
I	S	F	T	Z	G	R	N	I	A	N	A
F	U	M	B	E	L	V	N	V	K	E	P
E	R	T	S	G	E	B	E	R	G	T	E
L	E	B	H	O	A	N	V	Z	W	A	N
C	U	A	L	V	A	S	E	A	B	P	N
A	R	N	G	R	O	H	C	R	E	R	I
Z	W	A	R	T	E	W	O	U	D	A	N
I	M	E	L	A	R	E	O	J	A	K	E
L	I	F	P	Y	R	E	N	E	E	E	N
S	U	S	A	K	U	A	K	S	E	L	V

- Zoek op:
Alpen
Apennijnen
Ardennen
Cevennen
Eifel
Ertsgebergte
Harz
Jura
Karpaten
Kaukasus
Oeral
Pyreneeën
Sierra Nevada
Vogezes
Zwarte Woud

Puzzel: Toeristen-eilanden

In de puzzel moet je de namen invullen van negen toeristen eilanden in het gebied van de Middellandse Zee. De eerste en de laatste letter van iedere naam is al ingevuld. Ook staat er bij welk land ieder eiland hoort. Als je de puzzel goed invult, ontstaat verticaal de naam van een grote stad in Spanje.

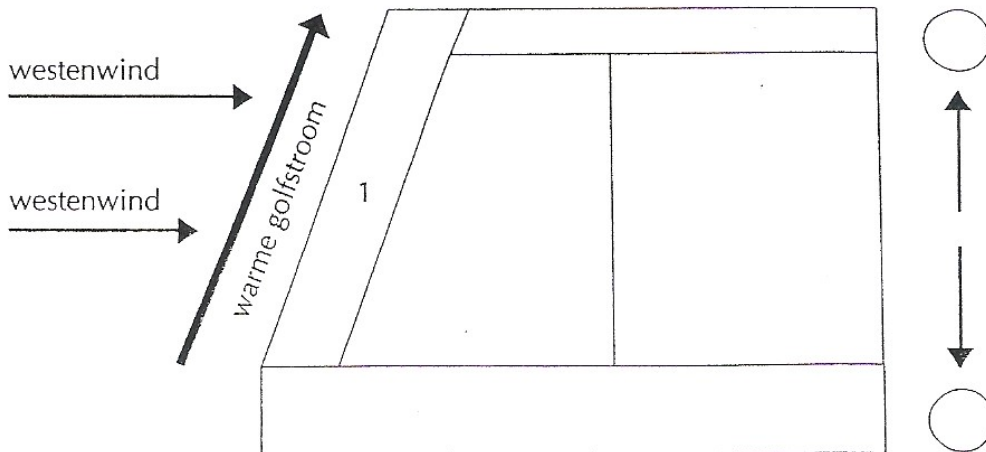
				1	I				A			
				2	M				A			
				3	K				A			
4	C							A				
					5	E			A			
6	S							E				
					7	R			S			
8	S							E				
					9	M						A

1. Spanje
2. Zelfstandig staatje
3. Griekenland
4. Frankrijk
5. Italië
6. Italië
7. Griekenland
8. Italië
9. Spanje

Bekijk in de atlas de kaart van Europa. je ziet dat Europa een werelddeel is met een zeer onregelmatige vorm. Er komen veel eilanden, schiereilanden en bochten in de kust voor. De figuur bij deze opdracht stelt ook Europa voor, maar dan schematisch. Alle onregelmatigheden zijn weggelaten.

Klimaten in Europa: schematisch

- A Zet in de rondjes naast de figuur een N voor noord en een Z voor zuid.
- B De vakken in de figuur zijn gebieden waar een bepaald klimaat voorkomt. Zo is vak 1 het gebied met een zeeklimaat. Zet in ieder vak het goede cijfer en kleur ze daarna in.

Brandenburger Tor (poort) in Berlijn

1 Zeeklimaat:	lichtgroen
2 Overgangsklimaat:	lichtbruin
3 Landklimaat:	geel
4 Toendraklimaat:	paars
5 Middellandse Zeeklimaat:	oranje

- C Noem nu voor elk klimaat twee landen waar dat klimaat voorkomt.

Zeeklimaat	1. _____	2. _____
Overgangsklimaat	1. _____	2. _____
Landklimaat	1. _____	2. _____
Toendraklimaat	1. _____	2. _____
Middellandse zeeklimaat	1. _____	2. _____

DEEL 2: DE LANDEN

NEDERLAND

Provincies in Nederland

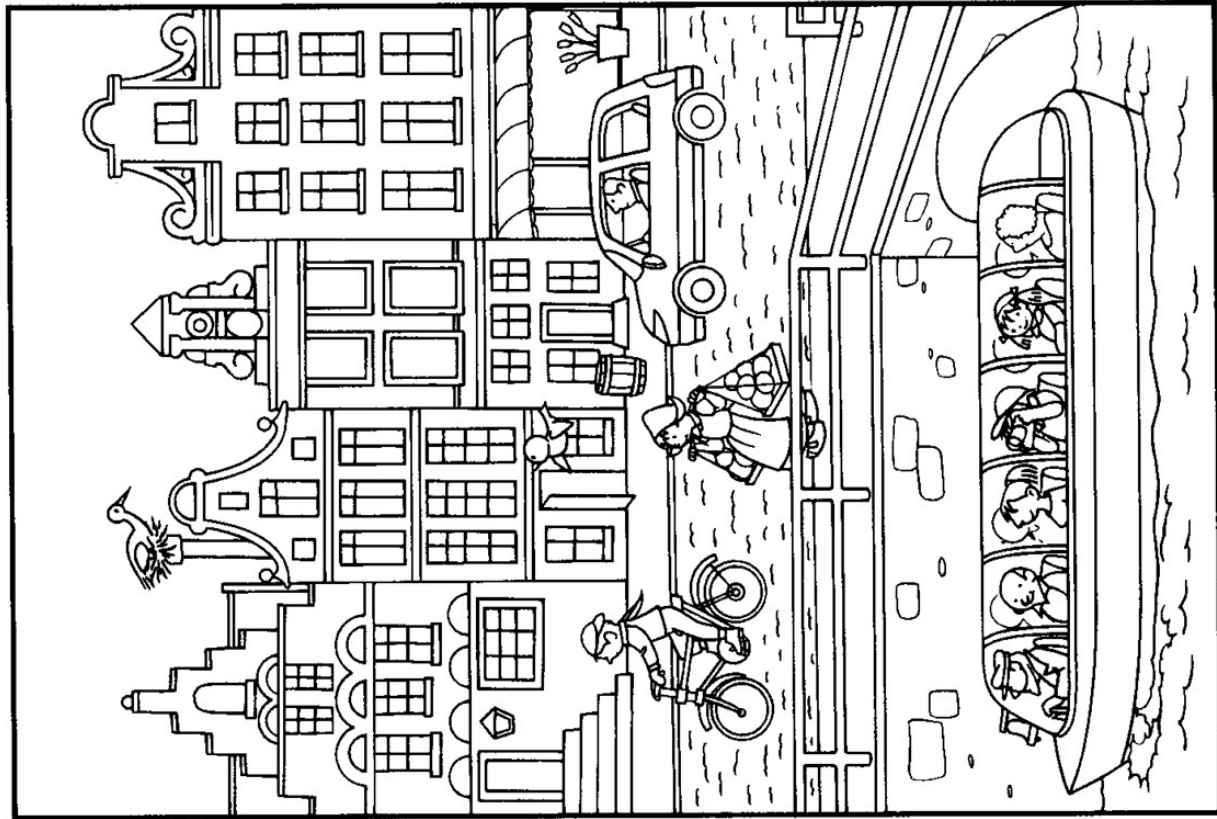
Misschien woon je wel in Nederland. Of wil je er later verder studeren. Dan moet je het land toch wel een beetje kennen. Hier enige topografische informatie.

Nederland is ingedeeld in 12 provincies (delen) en bij elke provincie hoort een hoofdstad. Hier komen ze:

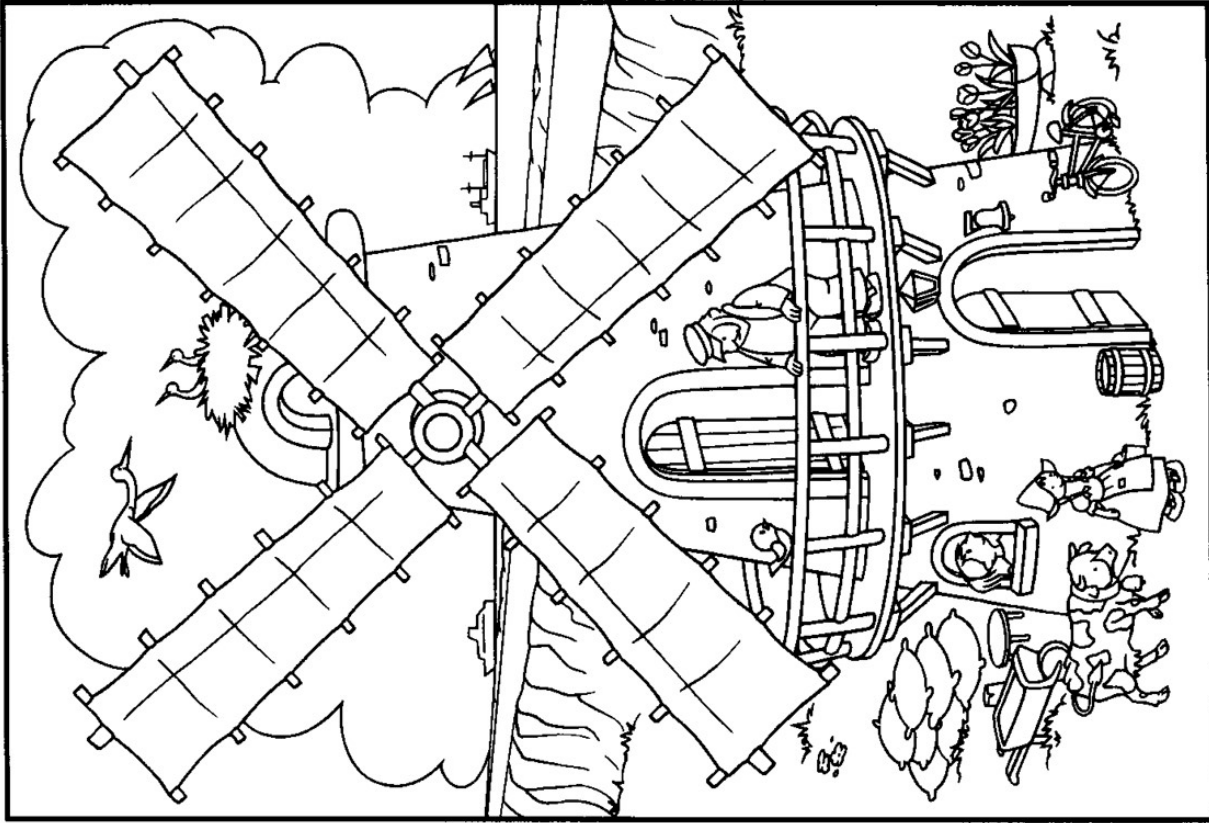
1. Noord-Holland	- _____	2. Zuid-Holland	- _____
3. Zeeland	- _____	4. Noord-Brabant	- _____
5. Limburg	- _____	6. Gelderland	- _____
7. Utrecht	- _____	8. Overijssel	- _____
9. Flevoland	- _____	10. Drenthe	- _____
11. Groningen	- _____	12. Friesland	- _____

Ai, alweer vergeten die hoofdsteden erbij te zetten. Doe jij dat maar weer...

Welkom in Nederland! Bekijk deze twee tekeningen goed en zoek de voorwerpen, dieren of mensen die op beide afbeeldingen voorkomen!

Kleur de tekeningen daarna in!

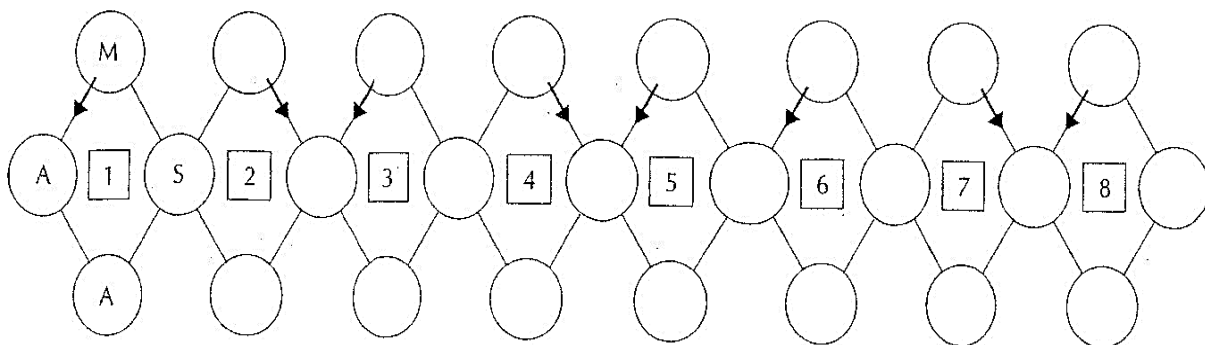

BELGIË

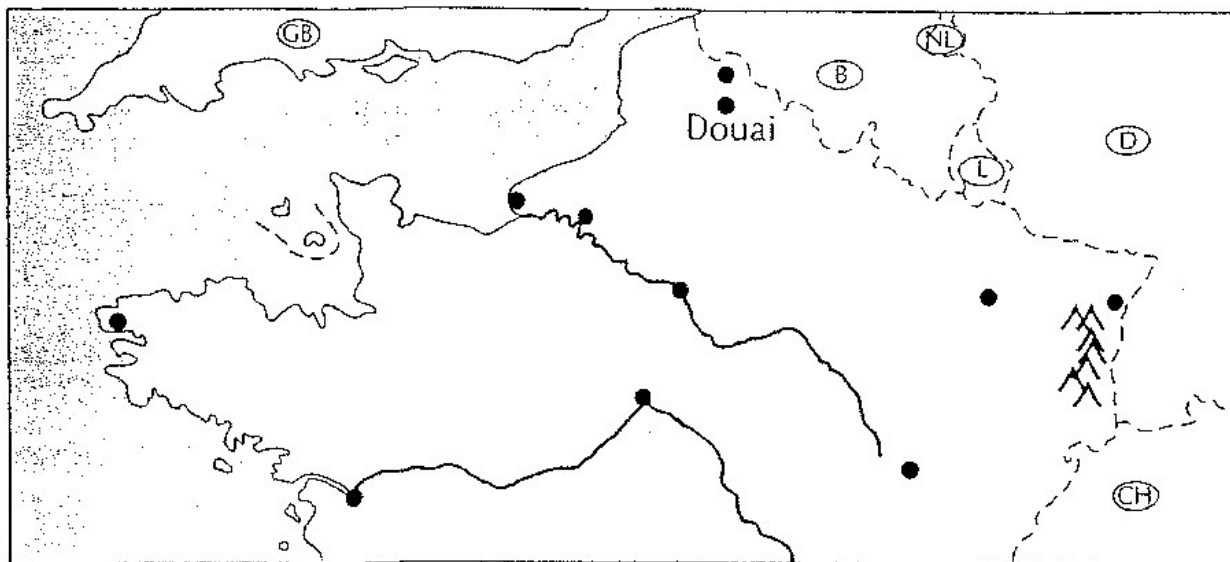
Puzzel

In deze puzzel gaan we woorden aan elkaar rijgen: Ieder antwoord is een woord van vier letters. Je begint met ieder antwoord in het rondje waarin de pijl staat. Daarna maak je het woord af in de richting van de pijl. Hoe het moet, zie je aan het woord MAAS.

1. Rivier die door België naar Nederland stroomt	5. Zijrivier van de Schelde.
2. Zo heet de stad Bergen in het Frans.	6. Plaats in het industriegebied van de Kempen
3. Tegenovergestelde richting van west.	7. Industriestad in Wallonië.
4. Stad aan de Schelde	8. In die richting zien we de zon midden op de dag.

FRANKRIJK

Gebruik de atlas en zet in het kaartje de cijfers en letters op de goede plaats.

Steden

1 Parijs	6 Straatsburg
2 Rouen	7 Dijon
3 Le Havre	8 Nantes
4. Lille	9 Orléans
5. Nancy	10 Brest

Gebieden

D Vogezien
A Normandië
B Bretagne
C Picardië

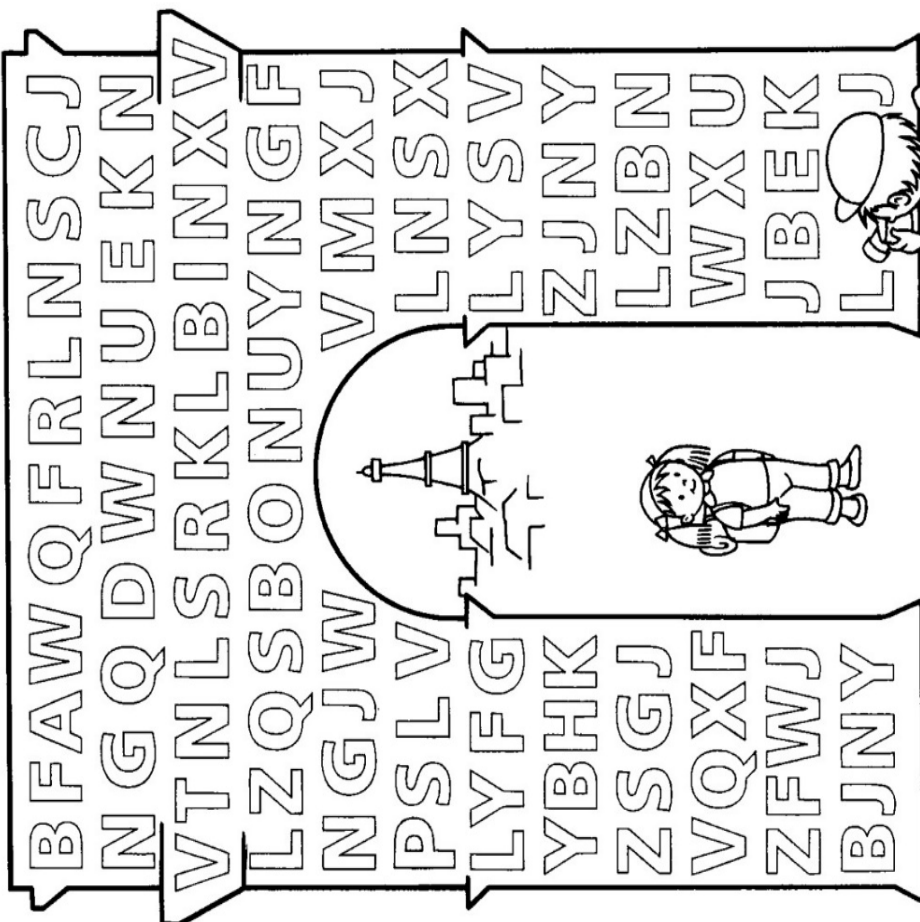
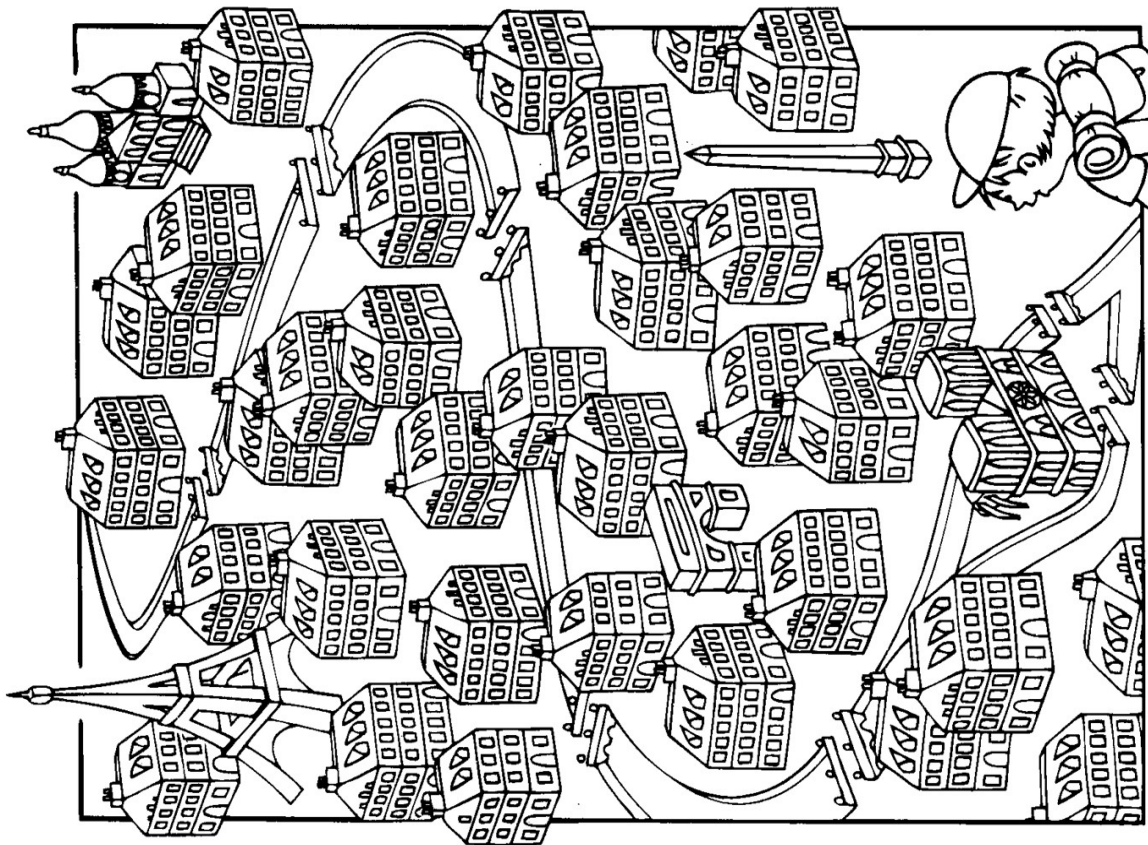
Rivieren

S - bij de Seine
L - bij de Loire

Zeeën

K in het Kanaal
N in het Nauw van Calais.

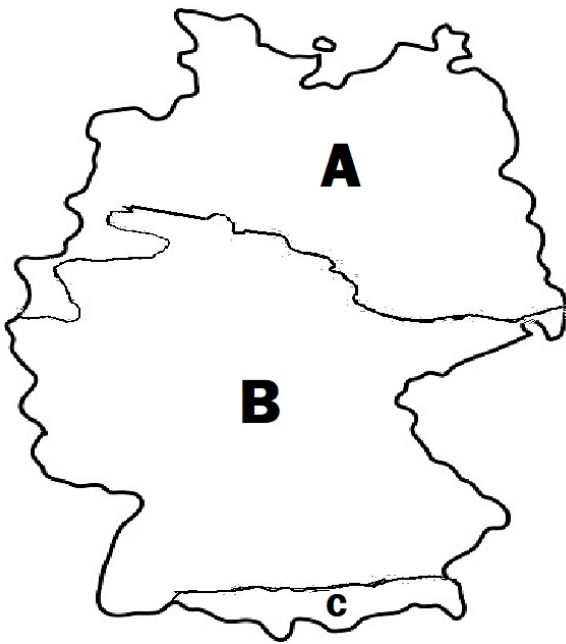
Welkom in Frankrijk! Welke route moet Leo volgen om bij de Eiffeltoren te komen?

Welkom in Frankrijk!
 Streep alle letters door, die meer dan twee keer
 voorkomen. De overblijvende letters helpen je
 de naam van het monument te vinden,
 waarvan Leo een foto maakt!

Let op : de E en de R komen twee keer in de naam voor.

DUITSLAND

Wanneer we Duitsland vergelijken met Nederland valt het volgende op:

Nederland is laag en vlak. Alleen in Zuid-Limburg komen heuvels voor die hoger zijn dan 200 meter.

Duitsland is veel hoger en bergachtiger. Alleen in het noorden lijkt Duitsland op Nederland.

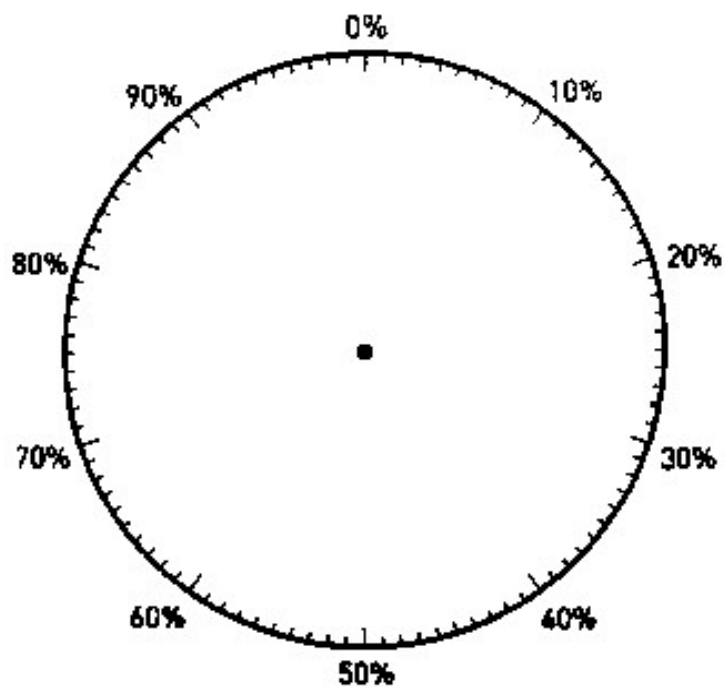
Kleur het kaartje:

- A. Het Noord Duitse Laagland groen (Lager dan 200 meter):
- B. Het gebied met middelgebergten geel (200-1500 meter)
- C. De Duitse Alpen lichtbruin (Hoger dan 1500 meter)

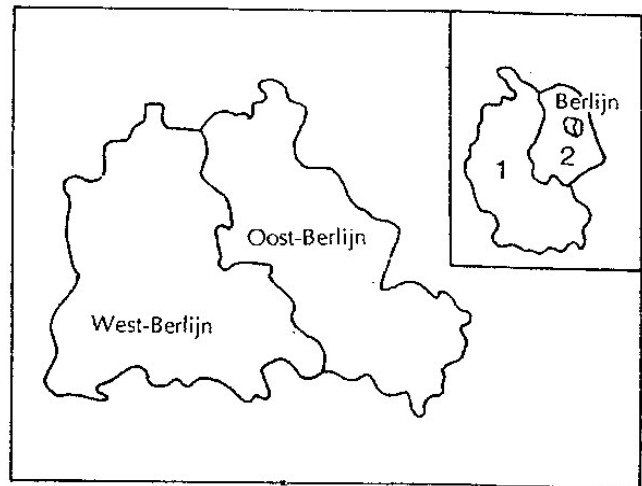
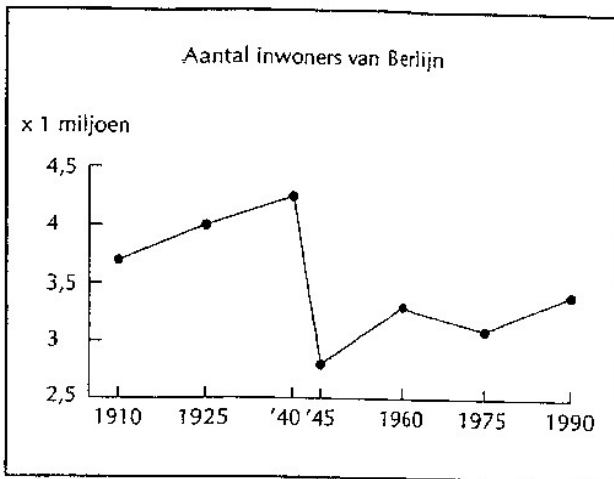
Van geheel Duitsland bestaat:

Het Noord Duitse Laagland	36%
Het Middelgebergte	60%
De Duitse Alpen	4%
	<hr/>
	100%

Maak van deze verdeling een cirkeldiagram en kleur het in met dezelfde kleuren als het kaartje.

Hoofdstad.

- a. Tot 1945 was Berlijn de hoofdstad van Duitsland. Maar na de Tweede Wereldoorlog (1945) werd Duitsland gesplitst in twee landen. Die landen waren
1. _____
  2. _____
- b. Ook de stad Berlijn werd in tweeën gedeeld. Geef West-Berlijn en Oost-Berlijn op hierboven een verschillende kleur.
- c. Oost-Berlijn werd de hoofdstad van _____
 West-Berlijn hoorde bij _____ en lag dus als een 'eiland' in _____.
 Bonn werd de hoofdstad van West-Duitsland

In het begin kon je nog gemakkelijk van het ene naar het andere stadsdeel van Berlijn. Maar in 1961 werd op de grens van Oost- en West-Berlijn de Berlijnse Muur gebouwd. Waarom zou die muur gebouwd zijn?

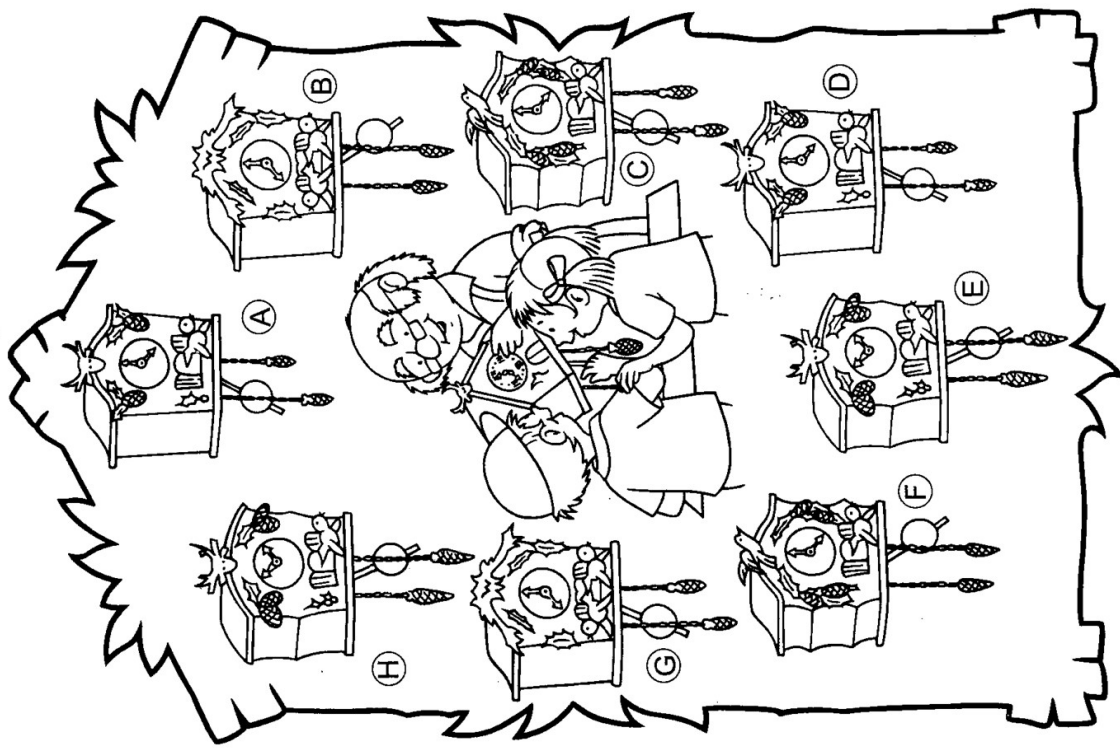

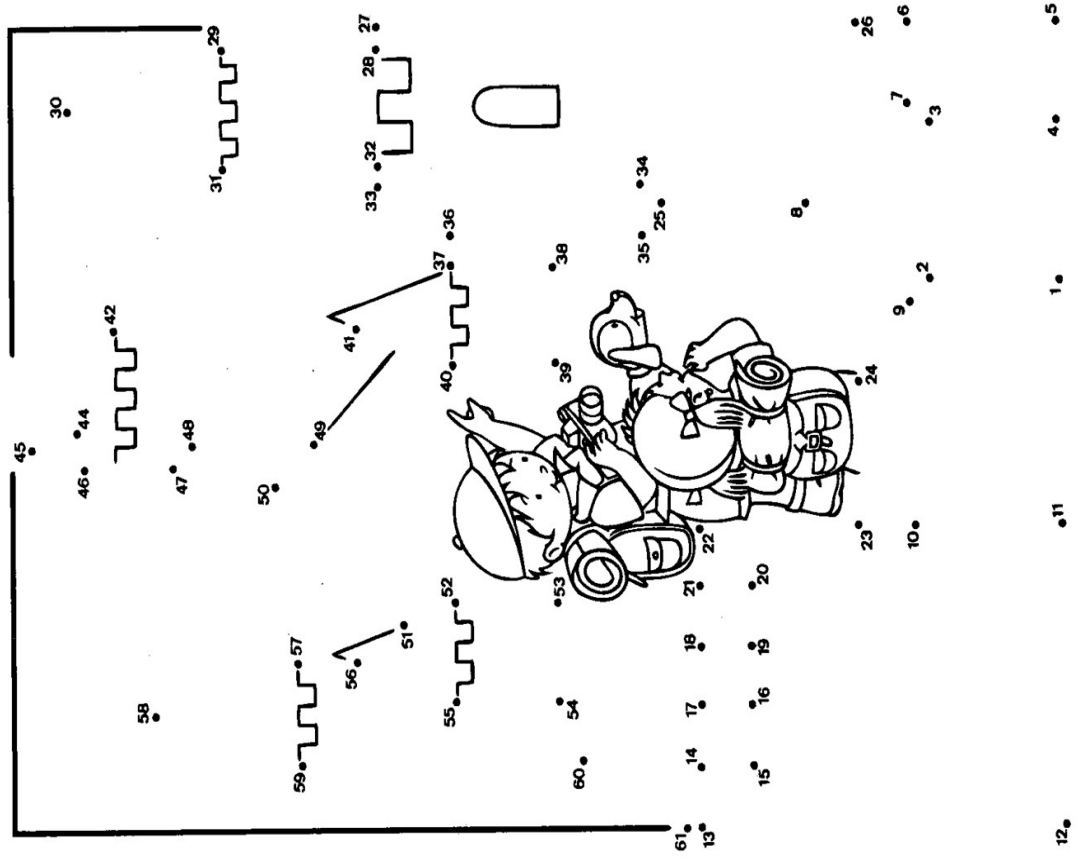

In 1989 werden de Oost-Duitsland en West-Duitsland weer één Duitsland. De muur werd afgebroken. Iedereen kon weer vrij van oost naar west en van west naar oost reizen. Berlijn werd weer de hoofdstad van heel Duitsland

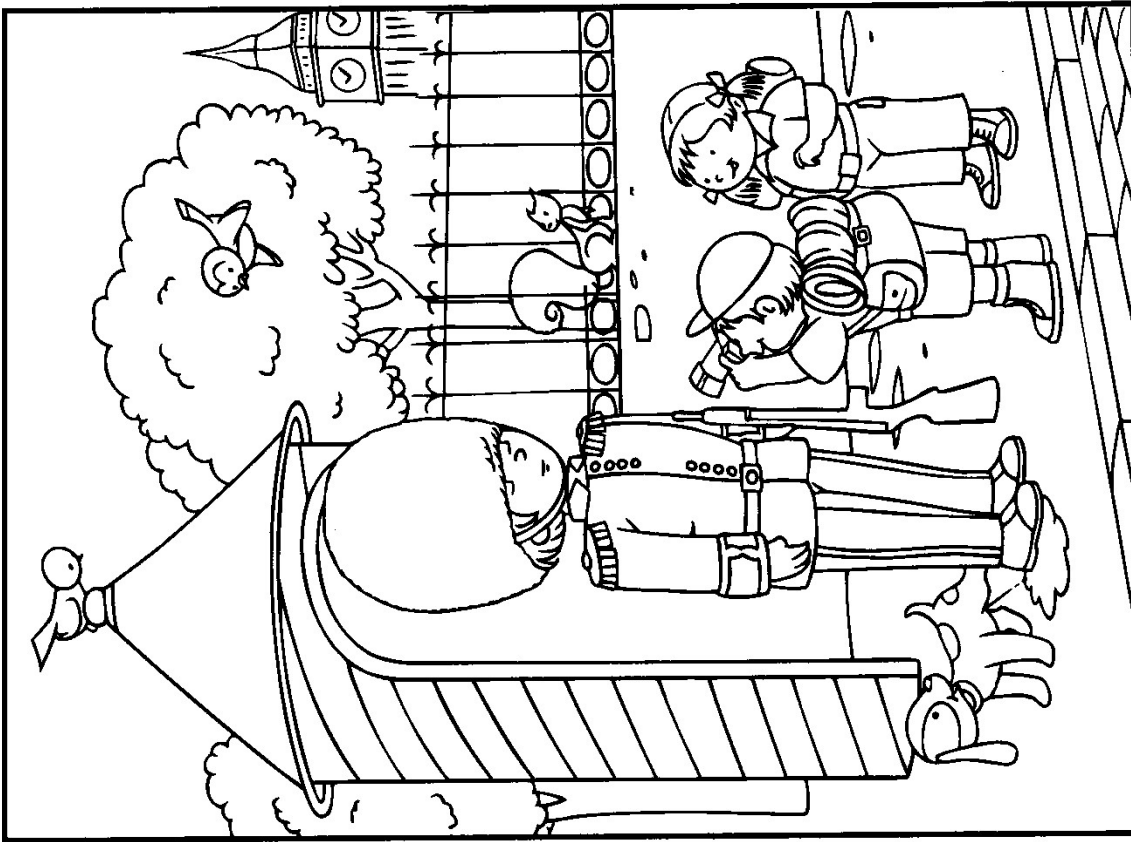
Welkom in Duitsland! Tik-tak, tik-tak! Bekijk de klokken goed en kleur ze in. Zorg ervoor dat de twee klokken die hetzelfde zijn, ook dezelfde kleuren krijgen!

Welkom in Duitsland! Wil je weten waar Leo en Leonie naar kijken? Verbind de punten 1 tot en met 61 met elkaar en je zult het zien!

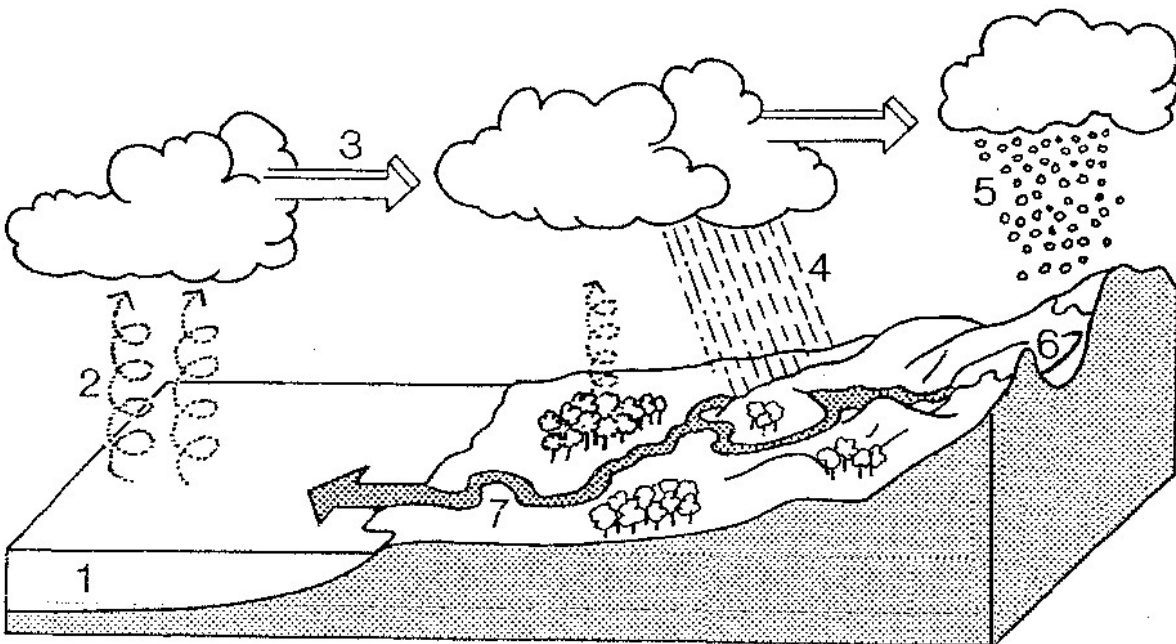

ENGELAND

Welkom in Engeland! Kiki Leo maakt een foto van de wacht!
Kleur dan de tekening met kleurpotlood in.

SPANJE

De rivieren zijn in Spanje heel belangrijk. Niet alleen voor de scheepvaart, maar vooral omdat ze water leveren om landbouwgrond te irrigeren. Om te begrijpen hoe de rivieren aan hun water komen, moet je weten wat de kringloop van het water is. De tekening op bladzijde 16 laat de kringloop zien. Kijk goed naar de cijfers en schrijf hiernaast achter ieder cijfer het goede woord.

Kies uit de woorden: *gletsjer, regen, zee, rivier, verdamping, sneeuw en wind.*

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

De lijnen in de grafiek geven aan welke temperaturen er in de loop van het jaar voorkomen in Amsterdam en Malaga in Zuid Spanje.

- a. Wat is zowel in Amsterdam als Malaga de warmste maand van het jaar?

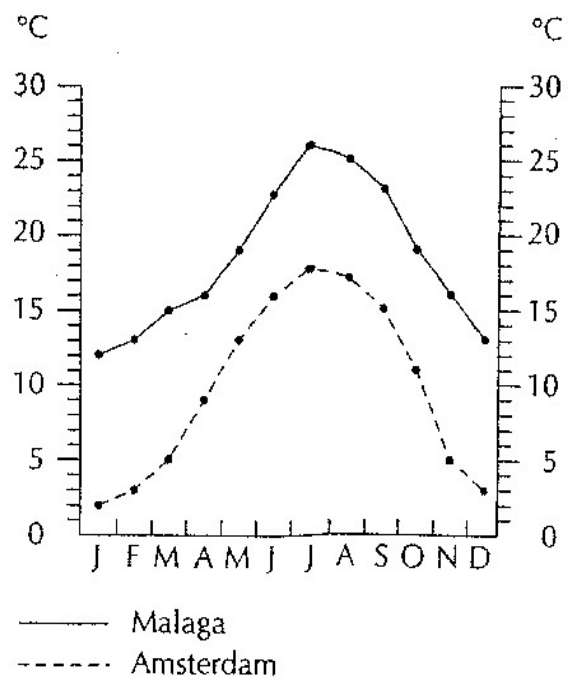
_____

- b. In die maand is de gemiddelde temperatuur in Amsterdam _____ °C. en in Malaga _____ °C.

- c. Wat is zowel in Amsterdam als Malaga de koudste maand? _____

- d. In die maand is de gemiddelde temperatuur in Amsterdam _____ °C. en in Malaga _____ °C.

- e. Welke maanden zijn in Malaga warmer dan de warmste maand in Amsterdam?

_____

De staafgrafieken gaan over de neerslag. Ze geven aan hoe die neerslag over de maanden van het jaar is verdeeld.

- a. in de natste maand valt in Amsterdam _____ mm. en in Malaga _____ mm. neerslag.

b. in de droogste maand valt in Amsterdam _____ mm.
en in Malaga _____ mm. neerslag.

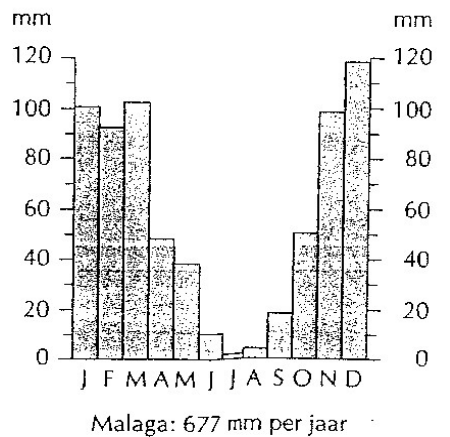
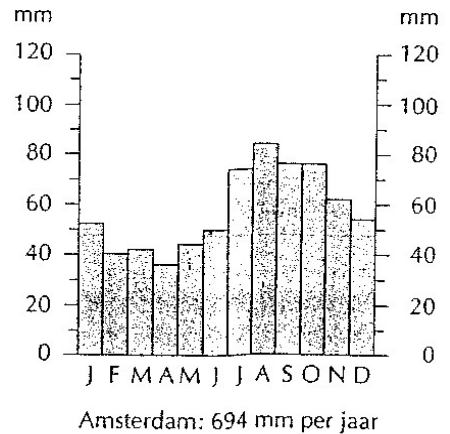
c. Het natste jaargetijde in Amsterdam is de _____.

d. Het natste jaargetijde in Malaga is de _____.

e. In de zomer valt in Malaga bijna _____.

We noemen het klimaat dat in Malaga voorkomt
Middellandse Zeeklimaat

f. In het Middellandse Zeeklimaat zijn de zomers:
beet/koel en *nat/droog* en de winters zijn: *koud/zacht*
en *nat/droog*
(doorstrepen wat onjuist is.)

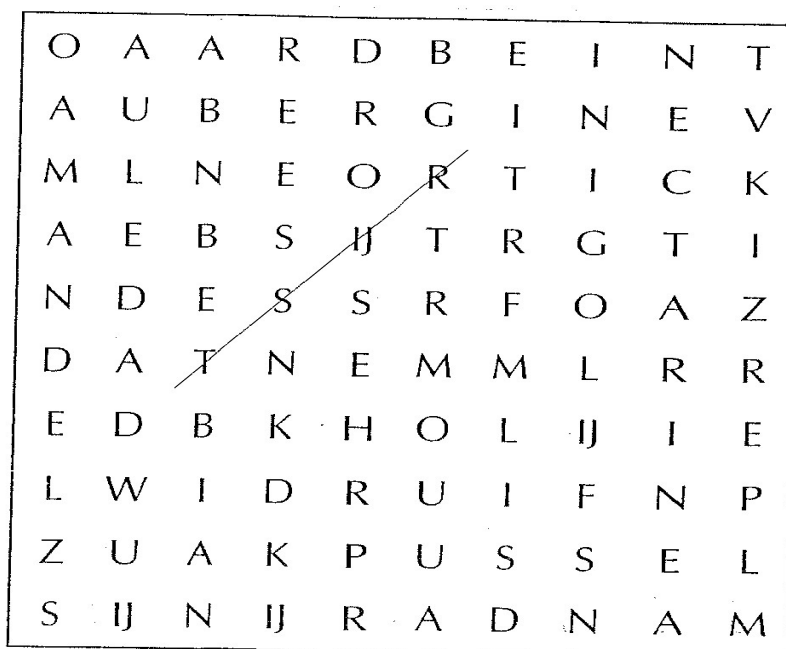

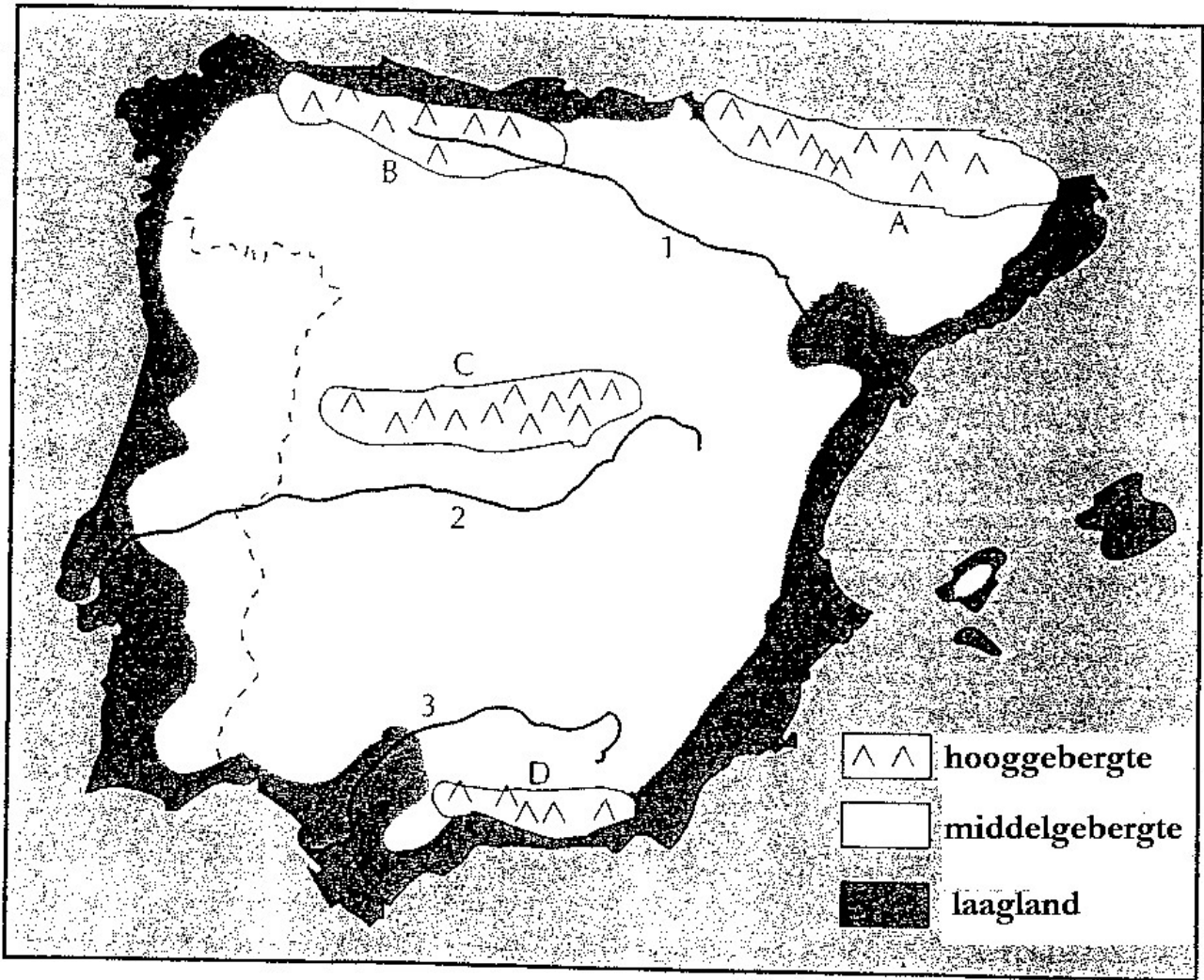
Woordzoeker

Spaanse landbouwproducten. In de woordzoeker zitten de namen verborgen van 12 Spaanse

landbouwproducten. De namen staan van links naar rechts en van rechts naar links. Maar ook van boven naar beneden en van beneden naar boven en schuin naar beneden en schuin naar boven.

Zoek op: aardbei, amandel, aubergine, citroen, dadel, druif, mandarijn, nectarine, olijf, perzik, rijst, suikerriet

De beste landbouwgebieden vind je langs de kust. Het binnenland is bijna helemaal bergland. Kijk goed naar het kaartje. Welk hooggebergte heeft de letter:

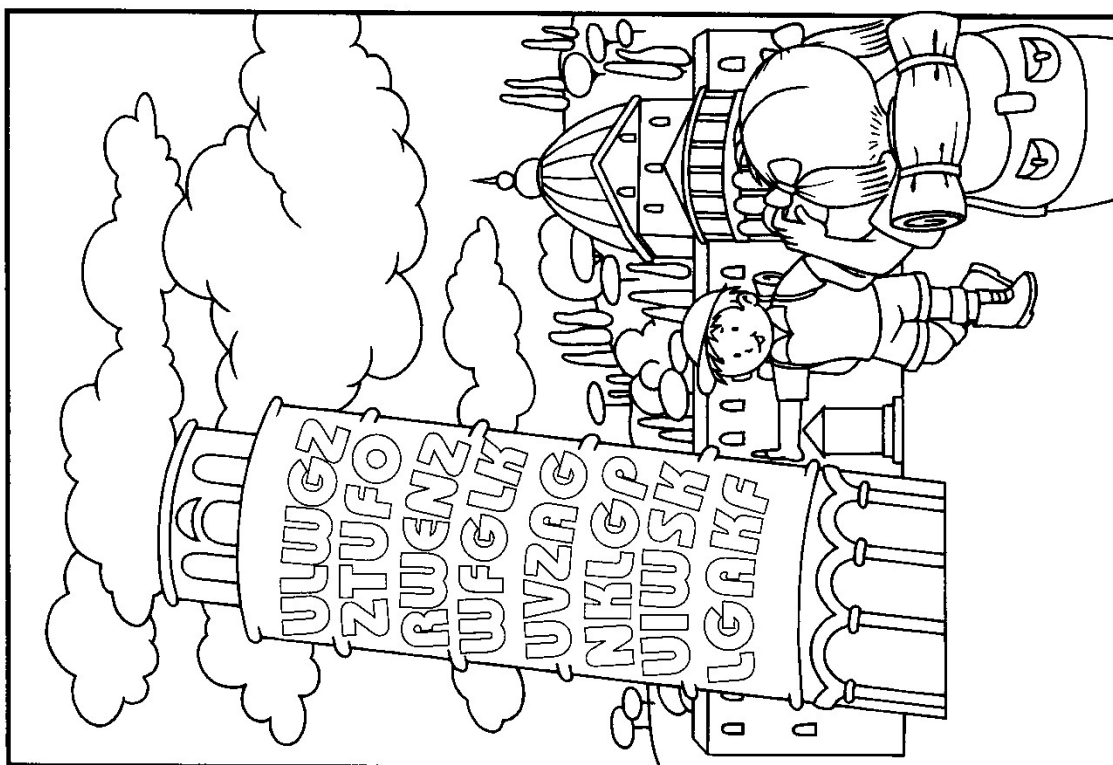
- A _____ B _____
 C _____ D _____

Bij welke rivier staat:

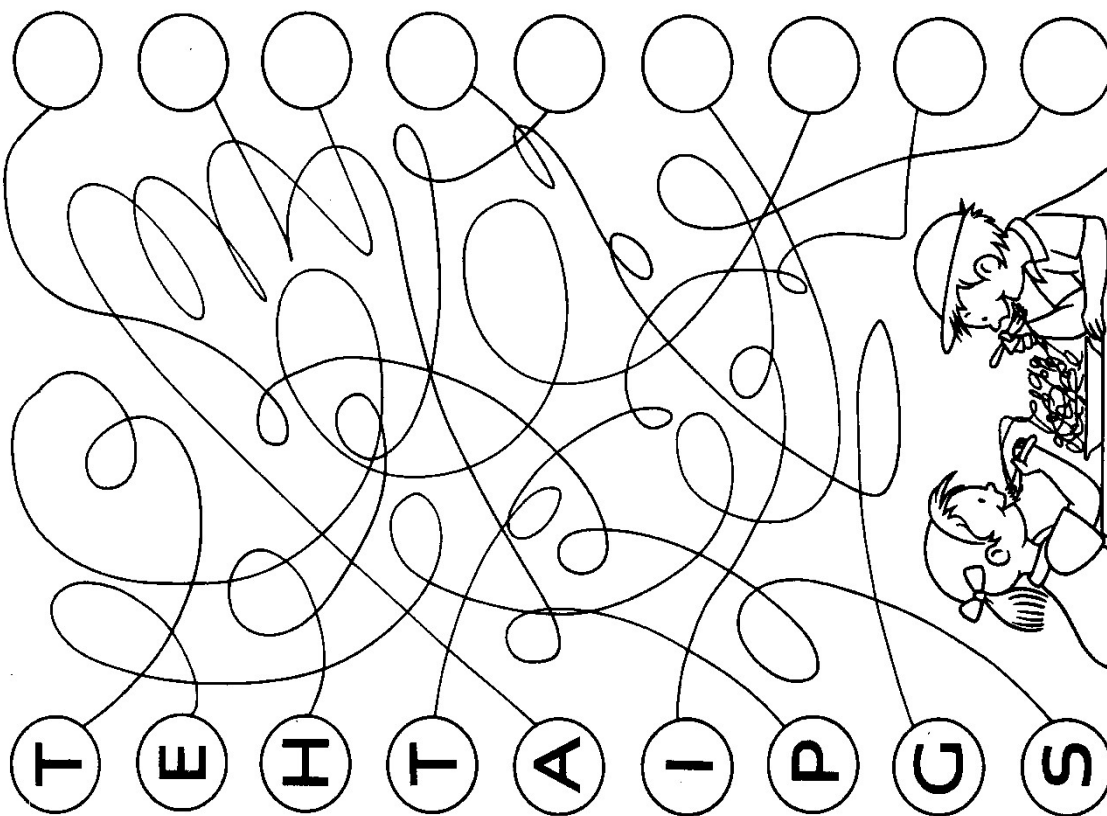
1. _____ 3. _____
 2. _____

Kleur in het kaartje de hooggebergten lichtbruin, het laagland groen en het middelgebergten geel.

ITALIË

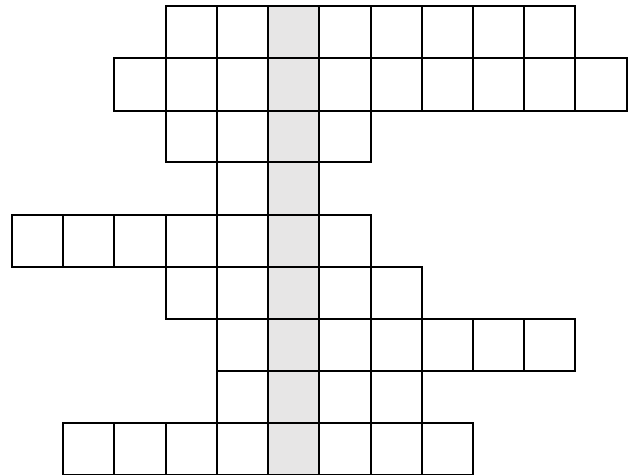
Welkom in Italië! Welk Italiaans gebouw lijkt Leo overeind te houden! Streep alle letters door, die meer dan een keer voorkomen, en je zult ontdekken hoe dat gebouw heet. Let op! De letters N en A komen in de naam twee keer voor!

Welkom in Italië! Volg de lijntjes die bij elk van deze letters horen! Ze helpen je bij het ontdekken van de naam van het heerlijke Italiaanse gerecht waarvan Leo en Leonie zitten te smullen!

puzzel

1. Bekende vulkaan in de buurt van Napels
2. Bekende kerk in Rome (Vaticaanstad)
3. Italiaanse munt.
4. Grote rivier in Noord-Italië.
5. Grootste stad op Sicilië.
6. Rivier waaraan Rome ligt.
7. Romeinse stad die in 79 na Chr. geheel door lava werd overdekt
8. Klein eiland voor de kust van Toscane (Noord-Italië).
9. Groot Italiaans eiland.

Wanneer je de puzzel goed oplost, ontstaat verticaal de naam van een bekende Italiaanse vulkaan: _____

Nog een puzzel: Italiaanse steden.

Hieronder staan de namen van tien steden in Italië. Maar van iedere naam zijn de letters door elkaar geraakt.

Welke steden zijn het? Als je de goede namen hebt gevonden, staan ze in alfabetische volgorde.

GOLABON: _____	ORMELAP: _____
CONFLEER: _____	ASIP: _____
UNAGE: _____	MOER: _____
NAUMA: _____	RUNIJT: _____
SLAPEN: _____	NIETVEE: _____

Temperatuur en neerslag.

In de tabel staan vier plaatsen in Italië. Voor iedere plaats zijn twee thermometers en een regenmeter getekend. Geef daarop voor iedere plaats de juiste temperatuur en neerslag aan. Voor Milaan is het al voorgedaan.

1. Milaan jan. temp. : 1°C juli temp. : 23°C neerslag per jaar: 1020 mm	2. Genua jan. temp. : 8°C juli temp. : 24°C neerslag per jaar: 1310 mm	3. Napels jan. temp. : 9°C juli temp. : 25°C neerslag per jaar: 920 mm	4. Bari jan. temp. : 7°C juli temp. : 26°C neerslag per jaar: 650 mm

- A. In Zuid-Italië valt *meer/minder* neerslag dan in Noord-Italië.
- B. Ten westen van het gebergte valt *meer/minder* neerslag dan ten oosten van het gebergte.

B. De minste neerslag valt in het:

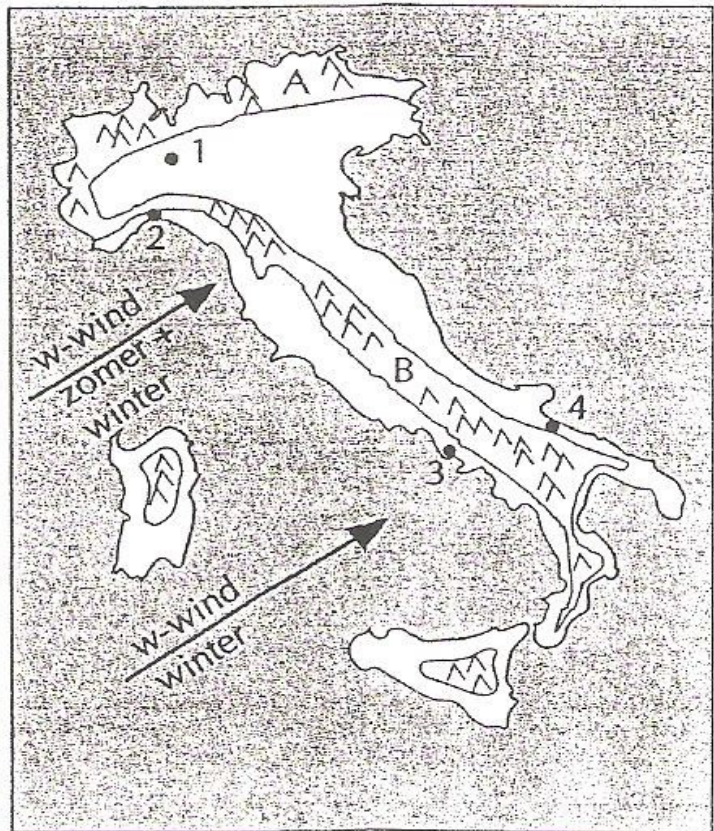
- noordwesten
- zuidoosten
- zuidwesten
- gebergten

(Het juiste rondje inkleuren.)

C. In het gebergte staan twee letters.
Hoe heet het gebergte met:

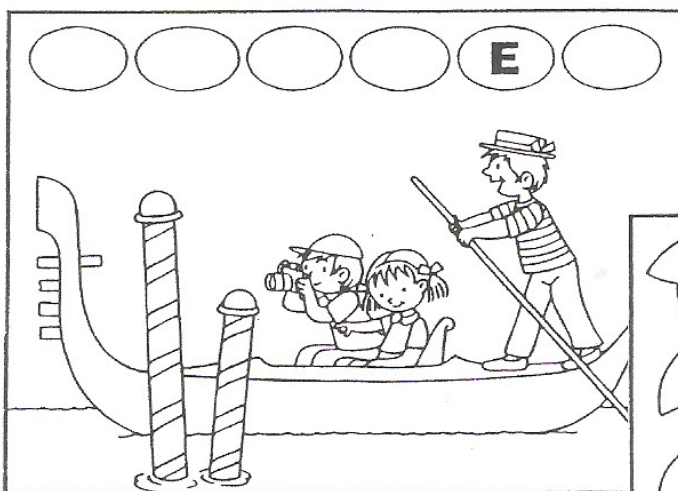
A: _____

B: _____

D. Kijk nu naar de wind en het gebergte. Leg uit waarom er in Napels meer neerslag valt dan in Bari.

_____

Welkom in Venetië. Hier zijn geen wegen maar kanalen. Wat is de goede naam van de boot waarmee Leo en Leonie varen?

In Venetië zijn veel duiven. Die zijn op het San Marcoplein.

Er zijn _____ duiven.

Kleur de plaatjes netjes.

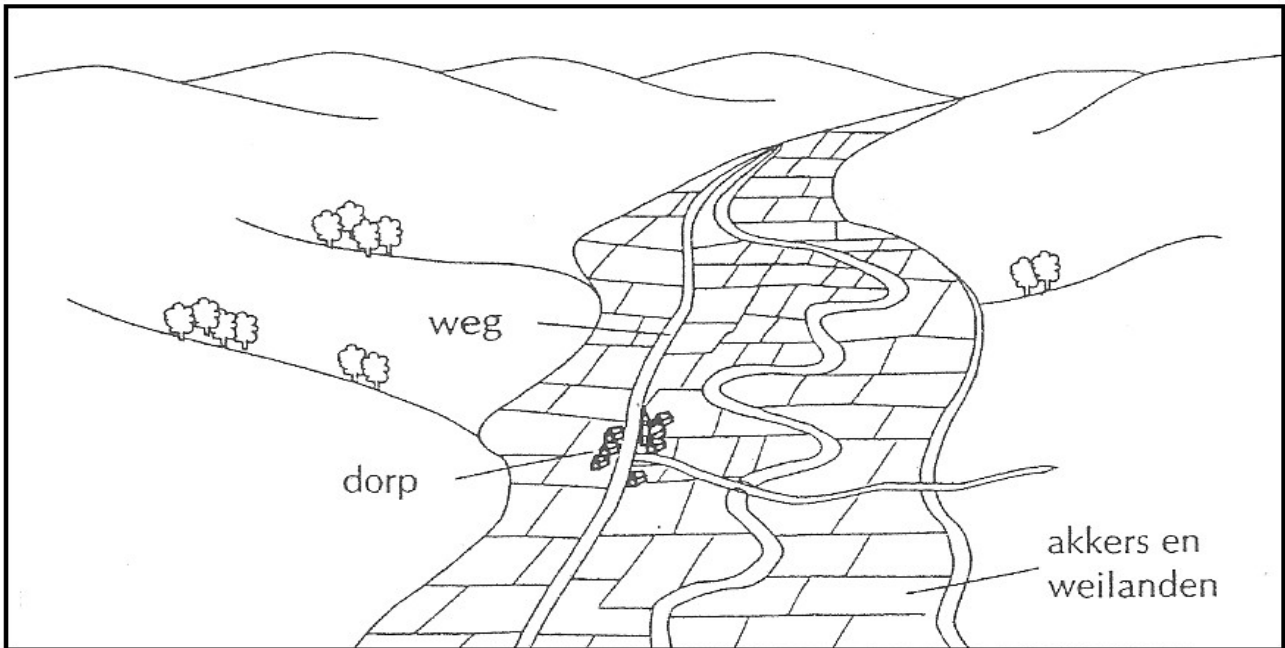

ZWITSERLAND en OOSTENRIJK

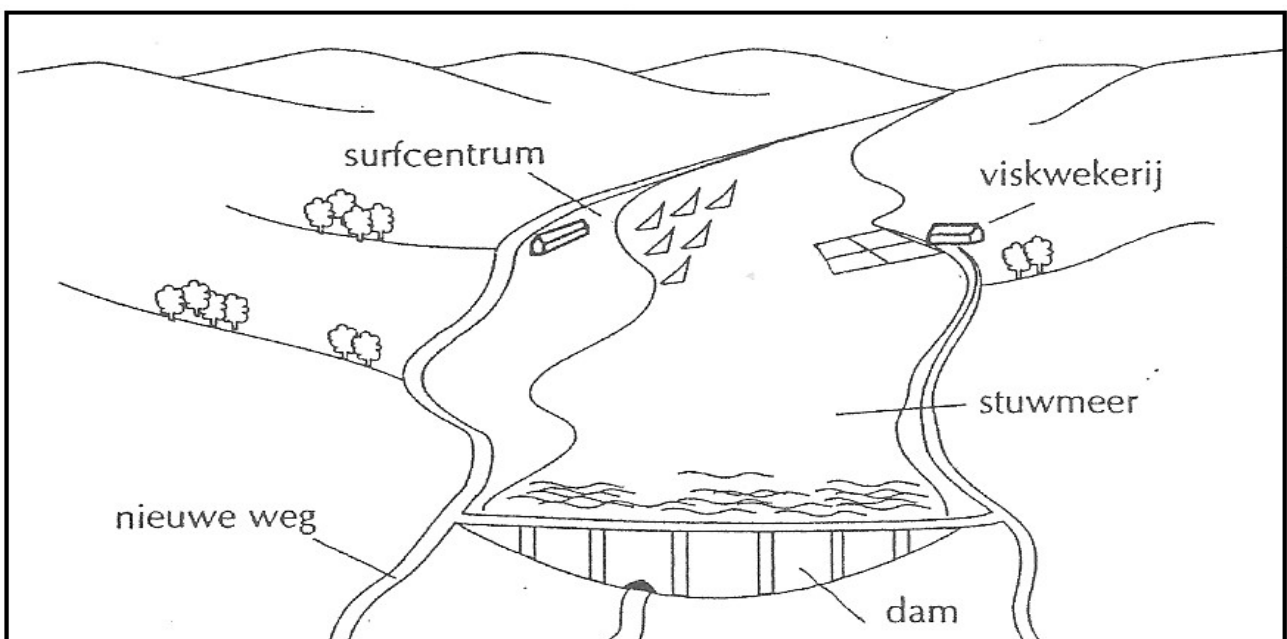
Hieronder zie je twee tekeningen van hetzelfde gebied.

Tekening A is gemaakt voor de bouw van de stuwdam en tekening B erna. Je ziet dat het landschap totaal is veranderd.

Voor aanleg van de stuwdam

Na aanleg van de stuwdam

Waar is het dorp gebleven? _____

Waarom waren veel boeren tegen de aanleg van de stuwdam?

_____

Waarom waren natuurbeschermers tegen de aanleg van de stuwdam?

_____

Noem twee dingen die nieuwe werkgelegenheid hebben opgeleverd.

_____ en _____

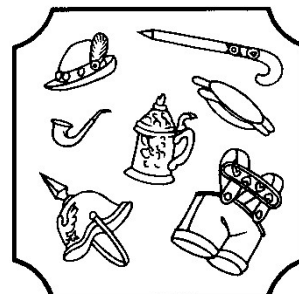
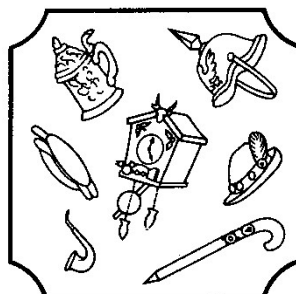
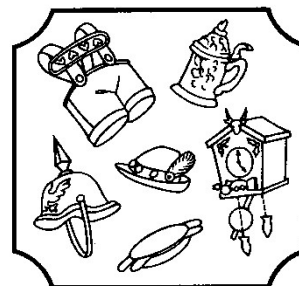
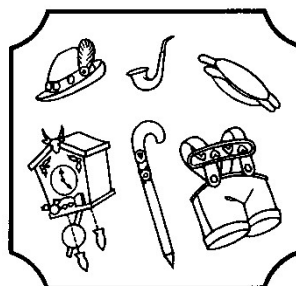
Kleur de tekeningen. Maak er mooie landschappen van.

Welkom in Zwitserland!

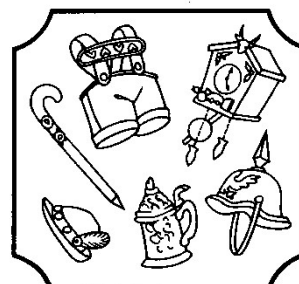
Kijk goed en spoor de tien voorwerpen op die niet in dit sneeuwlandschap thuis horen! Zet er een cirkel om.

Kleur dan de tekening netjes.

Welkom in Oostenrijk!
kijk goed naar deze vijf plaatjes. Welk voorwerp komt op alle vijf voor? Zet er een cirkel om.

Kleur dan de tekening netjes.

GRIEKENLAND

Griekenland ligt in het uiterste zuidoosten van Europa. Het land is 4x zo groot als Nederland en er wonen 10 miljoen mensen. Op de kaart valt Griekenland op door de vele schiereilanden en eilanden.

Een bekend schiereiland is Peloponnesos. Een voorbeeld van een Griekse eilandengroep zijn de Cycladen. (Bij de letter C op de kaart hieronder)

Zet de volgende cijfers en letters op de goede plaats in het kaartje:

Steden:

- 1. Athene A
- 2. Thessaloníki B

Eilanden

- A. Peloponnesos
- B. Kreta
- C. Rhodos E

Zeeën:

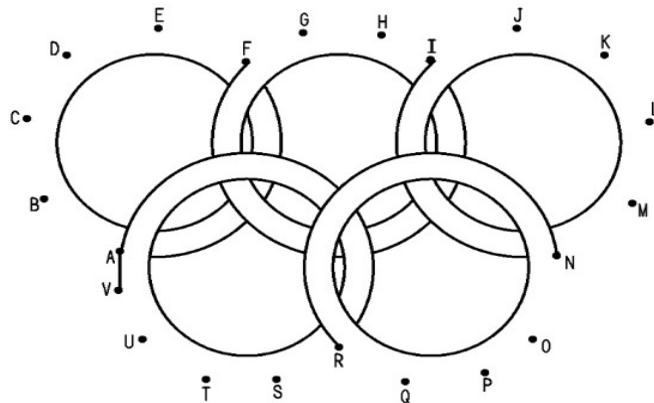
- I. Ionische Zee
- K. Golf van Korinthe
- E. Egeïsche Zee

Maak het kaartje af.
Griekenland grenst aan de volgende landen:

- I _____
- II _____
- III _____
- IV _____

Kun jij de Olympische ringen afmaken en in de goede kleuren kleuren?

Welkom bij de Olympische Spelen. Voor het eerst gehouden in Griekenland.

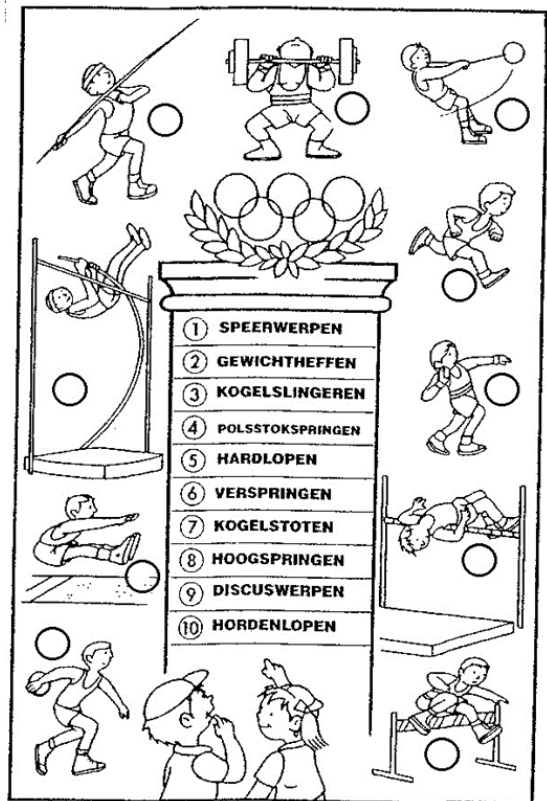
Zet bij elke kampioen het cijfer van de sport die hij beoefent.

De Olympische Spelen is een wereldwijd sporttoernooi dat elke twee jaar wordt gehouden.

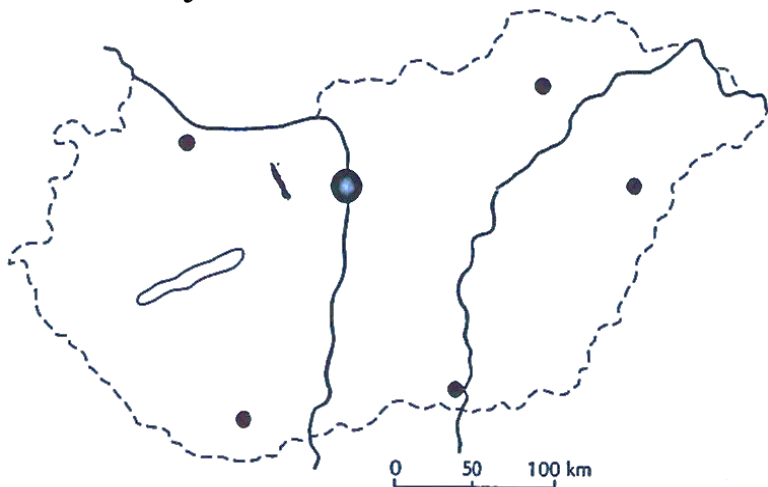
Elke vier jaar zijn er de Olympische Winterspelen.

En elke vier jaar zijn er de Olympische Zomerspelen.

De beste sporters proberen Olympisch kampioen te worden. Er doen meestal veel landen mee en er is een grote opening. Een paar bekende Arubaanse Olympiërs zijn: Roshendra Vrolijk, Davy Blisslik, Jan Roodzant en Daniëlla van den Berg.

HONGARIJE

Hongarije is een groot land en er wonen maar ruim 10 miljoen mensen (Het is bijvoorbeeld $2\frac{1}{2}$ keer Nederland en daar wonen al 15 miljoen mensen).

Hongarije is groter dan Nederland, maar er wonen minder mensen. Het is *dichter/ dunner* bevolkt dan Nederland. Boedapest is de grootste stad van het land.

Zet in het kaartje de cijfers en

letters op de goede plaats:

Steden

1. Boedapest	3. Debrecen	5. Pécs
2. Miskolc	4. Szeged	6. Győr

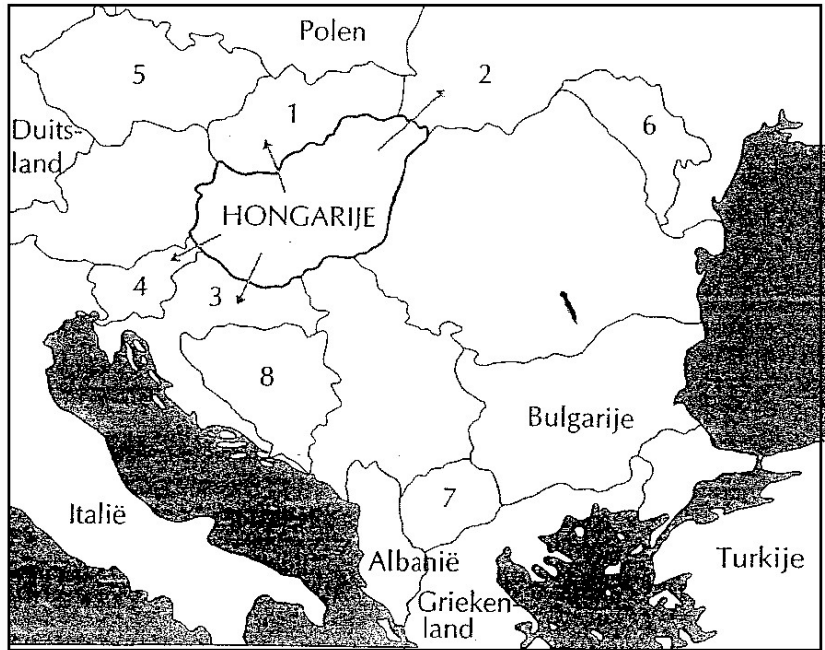
Rivieren/ Meren

A. Donau	C. Balaton-Meer
B. Tisza	

Bereken in rechte lijn de afstand tussen: Boedapest - Debrecen _____ km.
 Boedapest - Pécs _____ km.
 Boedapest - Győr _____ km.
 Boedapest - Miskolc _____ km.

Na 1989 is er veel veranderd. Heel veel landen zijn los gegaan van Rusland. Sommige landen zijn zelfs gedeeld in meerdere kleinen landen. Zoals Joegoslavië. Hongarije grenst nu niet meer aan vijf, maar aan zeven landen. Nieuwe buurlanden van Hongarije zijn:

- 1. Slowakije
  - 2. Oekraïne
  - 3. Kroatië
  - 4. Slovenië
- Geef deze landen een verschillende kleur

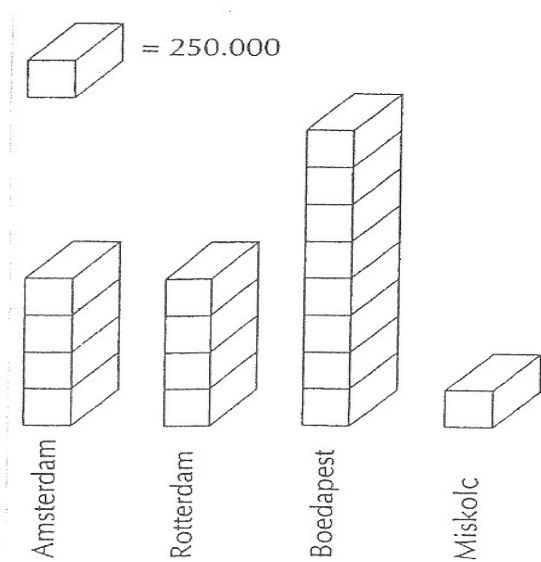

Andere nieuwe zelfstandige staten zijn:

- 5. Tsjechië
- 6. Moldavië
- 7. Macedonië
- 8. Bosnië-Herzegovina

Geef ook deze landen een verschillende kleur

Kleur nu ook de overige landen en dan heb je het nieuwe kaartje van dit deel van Europa.

Amsterdam en Rotterdam zijn de twee grootste steden van Nederland. Het aantal inwoners van die beide steden verschilt niet veel. In Hongarije is dat heel anders. Daar is één hele grote stad, terwijl de tweede stad van het land 8x zo klein is.

Bekijk de grafiek.

Amsterdam en Rotterdam hebben allebei ongeveer _____ inwoners.

Budapest heeft _____ inwoners

Miskolc is de tweede stad van Hongarije en heeft maar _____ inwoners.

Hongarije heeft 10 miljoen inwoners.

Welk deel van de bevolking woont in de hoofdstad Boedapest? Dat is _____ deel

POLEN

Polen is een land in Oost-Europa, dat tot 1989 communistisch was. Het land is 8x zo groot als Nederland en er wonen in Polen ruim 38 miljoen mensen (in Nederland 15 miljoen).

Zet op het kaartje de cijfers en letters op de goede plaats:

Steden

1. Warschau	5. Łódź
2. Gdansk	6. Wrocław
3. Szczecin	7. Katowice
4. Poznan	8. Krakow

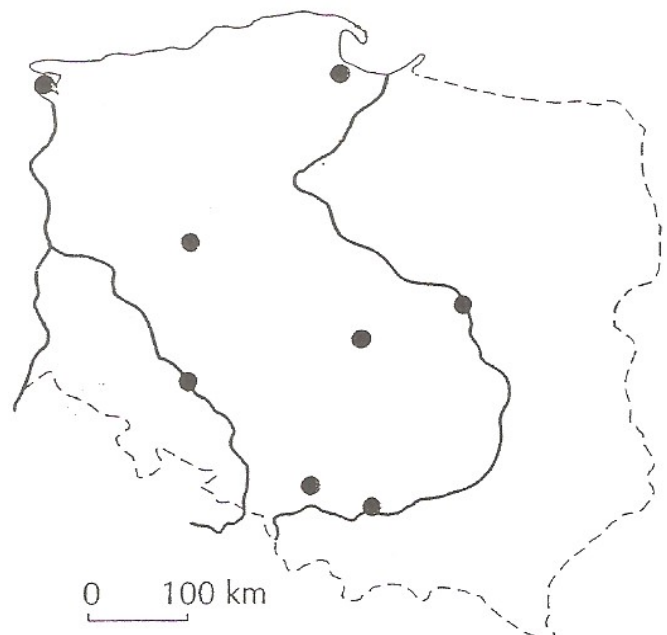
Rivieren /Zeeën

A Wisla
B Oder
C Neisse
D Oostzee

Bereken in rechte lijn de afstand tussen:

Gdansk – Krakow	_____ km.
Szczecin – Warschau	_____ km.
Warschau - Krakow	_____ km.

Een **citer** of **zither**. Dit instrument wordt gebruikt in Polen en veel andere landen in Midden-Europa.

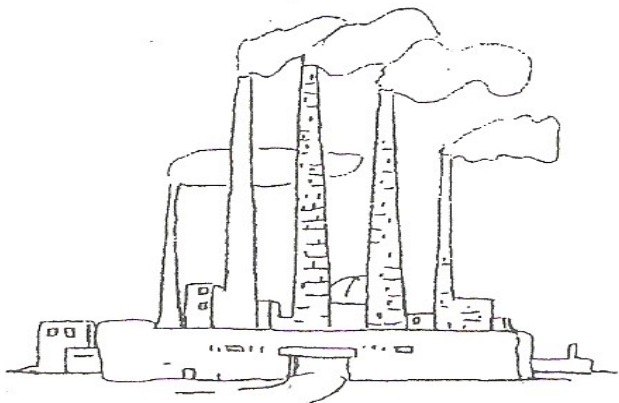
Steenkool is de belangrijkste delfstof die in Polen voorkomt.

Een hoogovenbedrijf maakt ijzer en staal. Het bedrijf gebruikt de kolen daarbij als brandstof. Wat betekent dat?

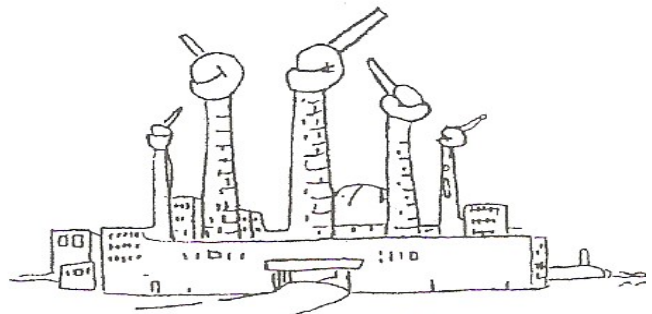

Een chemische industrie maakt verf, nylon, kunstmest, geneesmiddelen en nog veel meer. Het bedrijf gebruikt de kolen daarbij als grondstof. Wat betekent dat?

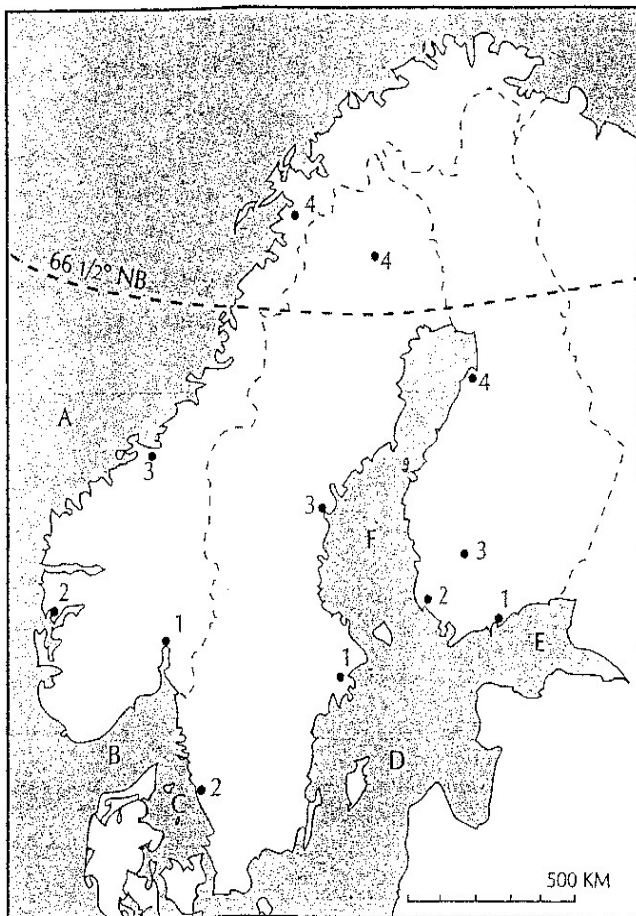
probleem

oplossing?

SCANDINAVIË

Bekijk het kaartje van Noordwest-Europa: Scandinavië.

Geef de landen Noorwegen, Zweden en Finland een verschillende kleur.

In elk van die landen zijn vier plaatsen aangegeven. Welke plaatsen zijn dat?

Noorwegen	Zweden	Finland
1. _____	1. _____	1. _____
2. _____	2. _____	2. _____
3. _____	3. _____	3. _____
4. _____	4. _____	4. _____

Hoe heten de wateren met:

- A: _____
- B: _____
- C: _____
- D: _____
- E: _____
- F: _____

Hoe heet de lijn op 66½° NB? Dat is de _____

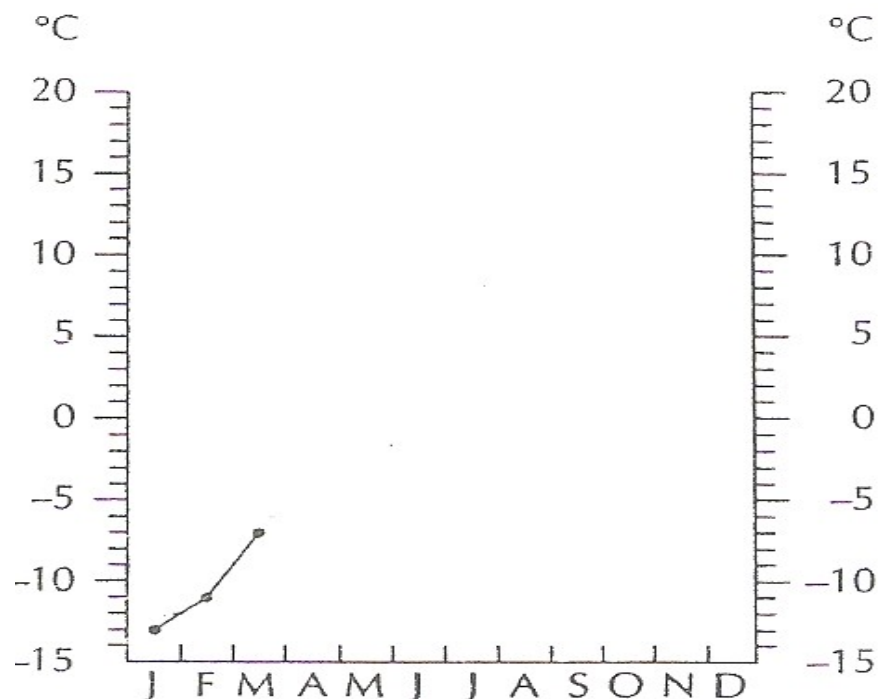
In het noorden van Finland zijn de winters lang en streng.
Maak eerst de temperatuurlijn af.

Hoeveel maanden blijft de temperatuur in Noord-Finland onder 0°C? _____

Noord-Finland heeft een landklimaat. Kenmerkend voor een landklimaat is het grote verschil tussen de temperatuur van de warmste en de koudste maand. Hoe groot is dat verschil in Noord-Finland?

Gemiddelde temperatuur in °C

januari	-13
februari	-11
maart	-7
april	-5
mei	+1
juni	+9
juli	+15
augustus	+15
september	+8
oktober	-5
november	-10
december	-12

...Grotten:

Druipsteengrotten ontstaan op plaatsen waar een rivier onder de grond stroomt (of heeft gestroomd). Dit gebeurt als de bodem bestaat uit kalksteen. Kalksteen is poreus gesteente. Dat betekent dat het water doorlaat. In druipsteengrotten kunnen door het druppelende water verschillende formaties (vormen) ontstaan.

Grotten in Scandinavië.

DE NOORDZEE

De Noordzee wordt omgeven door zeven landen en er mondt een aantal rivieren in uit. Welke landen zijn aangeduid met:

N: _____

DK: _____

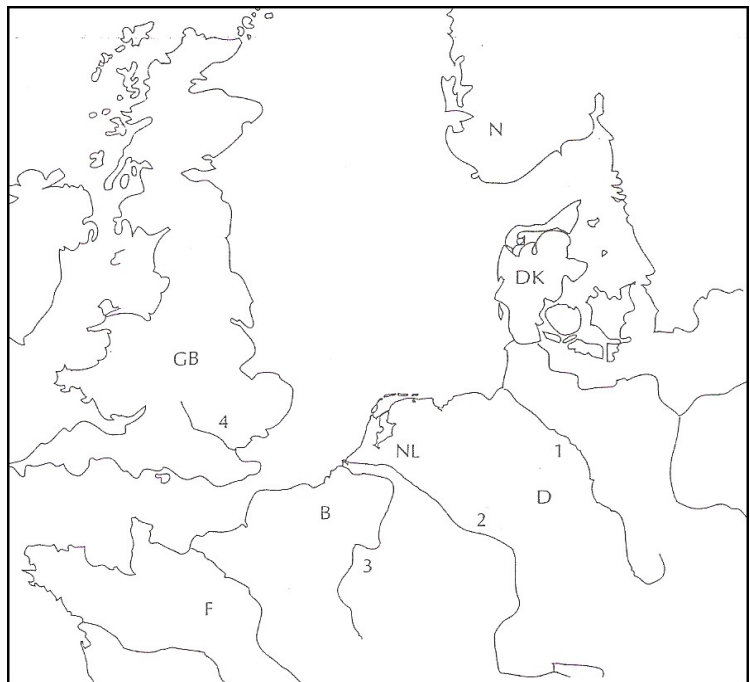
D: _____

NL: _____

B: _____

F: _____

GB: _____

Bij welke rivieren staat:

1: _____

3: _____

2: _____

4: _____

Een groot deel van West-Europa heeft een zeeklimaat. De beide kaartjes onderaan gaan over dat zeeklimaat. Bekijk ze goed en maak dan deze opdracht. Kleur eerst op beide kaartjes de zee **lichtblauw** en het land **geel**.

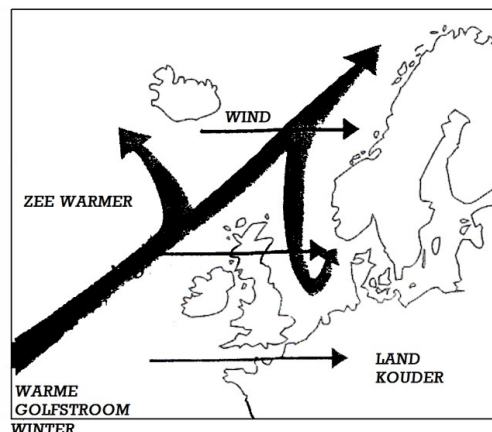
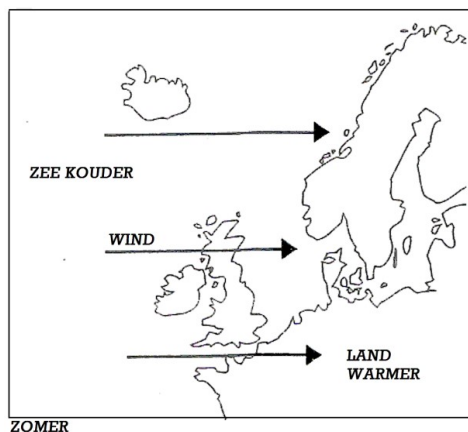
Het grootste deel van het jaar komt de wind in West-Europa uit het _____.

Deze wind voert vochtige lucht aan van de _____. Daardoor is er in het zeeklimaat het hele jaar veel kans op _____.

In de zomer is de zee *kouder/warmer* dan het land.

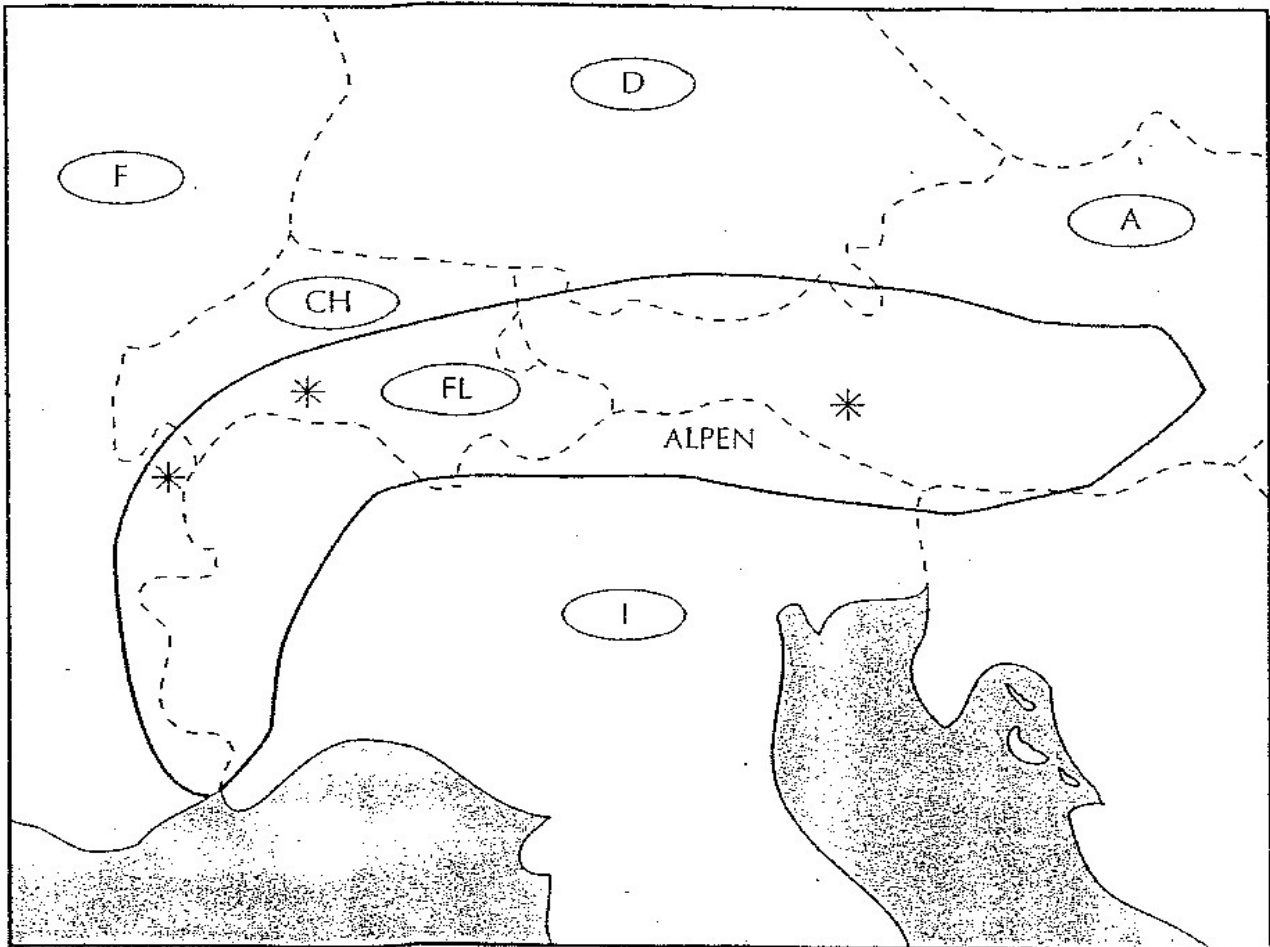
Daardoor zijn in het zeeklimaat de zomers *warm/koel*.

In de winter is de zee _____ dan het land. Daardoor zijn in het zeeklimaat de winters *zacht/streng*. Vooral in de winter zorgt de _____ ervoor dat het zeewater extra warm is.

DE ALPEN

De Alpen zijn het bekendste gebergte van Europa. Ze lopen met een grote boog van de Ligurische Zee tot ver in Oostenrijk. In totaal is dat bijna 1000 km. Ze gaan daarbij door verschillende landen.

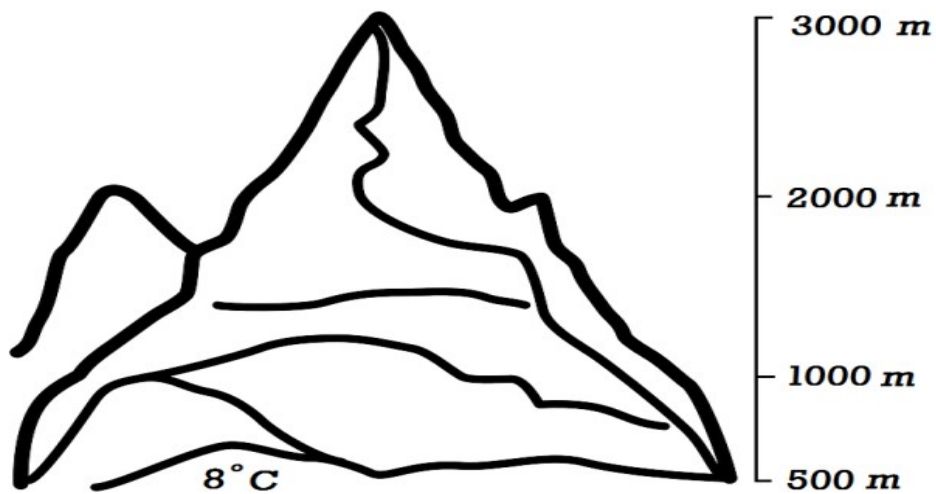
- Kleur in het kaartje de Alpen lichtbruin.
- De landen zijn aangegeven met de landenkentekens van de auto's Welke landen zijn aangegeven met:

F: _____	D: _____
CH: _____	A: _____
I: _____	FL: _____
- Zet LZ in Ligurische Zee en AZ in de Adriatische Zee.

De Alpen zijn een hooggebergte. Dit betekent dat de meeste toppen hoger zijn dan 1.500 meter. In het kaartje zijn drie Alpentoppen met een **sterretje** aangegeven. Zoek ze in de atlas op en zet het goede nummer erbij. Vuil daarna het schema in.

		Land	Hoogte
1	Jungfrau		m.
2	Grossglockner		m.
3	Mont Blanc		m.

Veel hoge bergtoppen zijn altijd met sneeuw bedekt. Dat komt, omdat het op de top veel kouder is dan aan de voet van een berg. Naar boven toe neemt de temperatuur af met 6°C per 1.000 meter.

Wat zal de temperatuur op de top van de berg zijn? _____ $^{\circ}\text{C}$

- E I N D E V A N D E E L T W E E -